

CEDRA

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းပျက်စီးမှုဆိုင်ရာ
အရဲစွန့်ရမှုနှင့်
လိုက်လျောညီထွေပြုလုပ်မှု
အကဲဖြတ်ချက်များ

ဒုတိယအကြိမ်

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ
အေဂျင်စီများအတွက်
မဟာဗျူဟာမြောက်သည့်
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ
အရဲစွန့်ရမှု အကဲဖြတ်ချက်
လုပ်ငန်းစဉ်

CEDRA

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးမှုဆိုင်ရာ
အရဲစွန့်ရမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြုလုပ်မှု
အကဲဖြတ်ချက်

- မူရင်းပြုစုသူ - မိုက်စီဂင်
မာရီဝီလီယမ်စ် ပါဝင်ရေးသားသည်။
- ဘာသာပြန်သူ - သျှဒန်မုန်ဒန်ဇော်
- အဓိကပံ့ပိုးသူနှင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ - Spectrum (Sustainable Development Knowledge Network)
- ဒီဇိုင်း - သျှဒန်ဆိုင်းရော်
- ပုံနှိပ်တိုက် -

ပုံစံ ၁။

ထိခိုက်မှုများနှင့် ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းစဉ်များ

(လိုက်လျောညီထွေ တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းမြင့်မား၍ ဒဏ်ခံနိုင်ရည်အားကောင်းသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းစာရင်း အတွက် ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများနှင့် ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများ)

ဤစာတမ်းကို ပူးတွဲပါရှိသည့် စီဒီဒွေအတွင်း၌သော်လည်းကောင်း [www.tearfund.org/CEDRA/Impacts+ Options](http://www.tearfund.org/CEDRA/Impacts+Options) မှသော်လည်းကောင်း ကူးယူရရှိနိုင်ပါသည်။

CEDRA ၏အောက်ပါအဆင့်ဆင့်များကို ဆောင်ရွက်ပြီးသောအခါ နည်းလမ်းစဉ်များကို ရည်ညွှန်းကိုးကား နိုင်သည်။

အဆင့် ၁။ လုပ်ကွက်မြေပုံ ရေးဆွဲခြင်း - ဥပမာ ဇယားအတွင်း၌ မြေယာဆိုင်ရာ၊ ရေဆိုင်ရာ၊ ကျန်းမာရေး ဆိုင်ရာ စသည့်ကဏ္ဍများအလိုက်ဖော်ပြချက်များကို ကိုးကားပါ။ ထို့နောက် ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်း ကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှု နမူနာများကို လေ့လာဖတ်ရှုပါ။ ယင်းနမူနာထိခိုက်မှုများကို ကိုးကား၍ သင့်ကိုယ်ပိုင် မြေပုံ၊ ပြဿနာပြုသစ်ပင်နှင့် မေးခွန်းများရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါ။ ဖော်ပြထားသည့် နမူနာ များသည် ဥပမာသက်သက်သာဖြစ်ပြီး ထိခိုက် မှုအားလုံးကို စာရင်းပြုစုနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

အဆင့် ၅။ လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်၍ ဦးစားပေးအလိုက်သတ်မှတ်ခြင်း - ဇယားအတွင်းမှ ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် သဘာဝနှင့် လူမှုစီးပွားရေး ကဏ္ဍများကို ကိုးကားပါ။ စီမံကိန်းများမှ ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများကို ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင်စေရန်အတွက် သင်ဖော်ထုတ် လိုက်သည့် ထိခိုက်မှုများကို စဉ်းစားသုံးသပ်၍ သင့်စီမံကိန်းများကို အလိုက်သင့်လုပ်ဆောင်နိုင်မည့်နည်းလမ်း များကို ထည့်သွင်းရန်အတွက် နောက်ဆုံးကော်လံကို အသုံးပြုပါ။ စာရင်းပြုစုထားသည့် နမူနာများသည် ဥပမာသက်သက်သာဖြစ်ပြီး သင့်ကိုယ်ပိုင်လုပ်ဆောင်ချက်များကို စဉ်းစားသုံးသပ်နိုင်အောင် အားပေးတိုက် တွန်းရန်နှင့် ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် အလိုက်သင့်လုပ်ဆောင်မှု နည်းလမ်းများအားလုံးကို စာရင်းပြုစုရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။

သင်လုပ်ဆောင်ချက်များ၏ သက်ရောက်မှုအားလုံးကို စဉ်းစားသုံးသပ်ပါ။ Tearfund အနေဖြင့် CEDRA အသုံးပြုသူများအား မိမိတို့၏ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ်ခံနိုင်ရည်ရှိစေရန်နှင့် မသေချာ မရေရာမှုများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်ရန်အတွက် အလိုက်သင့်ပြုပြင်ဖို့ လိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုတိုက် တွန်းလိုပါသည်။ ယင်းကို လိုက်လျောညီထွေ တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းမြင့်မား၍ ဒဏ်ခံနိုင်ရည်အားကောင်းသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းဟုခေါ်သည်။ သင်၏ လိုက်လျောညီထွေ တုန့်ပြန်မှုများသည် အချင်းချင်းအထောက်အကူ ဖြစ်စေခြင်းရှိမရှိ သို့မဟုတ် အားနည်းစေခြင်း သို့မဟုတ် ဖီလာဆန့်ကျင်ခြင်းရှိမရှိ စသည်တို့ကိုစဉ်းစား သုံးသပ်ရန် အချိန်ပေးပါ။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်ကို အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါ။

- ဇယားကို အသုံးပြုစဉ်၌ အောက်ပါမေးခွန်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အလွန်အရေးကြီးသည်။
- ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများသည် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားနှင့် ကလေး သူငယ်များကို မည်သို့ကွဲပြားစွာ ထိခိုက်လာနိုင်သနည်း။
 - ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများသည် လူနည်းစုများအား မည်သို့ထိခိုက်လာ နိုင်သနည်း။
 - သင်၏ လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်ရေး နည်းလမ်းများသည် မိသားစုများနှင့် ရပ်ရွာအတွင်းရှိ ပေါင်းသင်း ဆက်ဆံရေးများကို မည်သို့ပြန်လည်တည်ဆောက်ပေးနိုင်သနည်း။

ကာလတို (၅ နှစ်အောက်လျော့သည့်)၊ ကြားကာလ (၅ နှစ်မှ ၂၅ နှစ်အတွင်း)နှင့် ကာလရှည် (၂၅ နှစ်မှ ၅၀၀ အတွင်း) အသီးသီးအတွက် အစီအစဉ်များ ချမှတ်ရေးဆွဲရန် စဉ်းစားသုံးသပ်ခြင်းသည်လည်း အရေးပါသည်။

ဤဇယား အသုံးပြုပုံနှင့် ပတ်သက်၍ နောက်စာမျက်နှာတွင်ပါရှိသည့် လမ်းညွှန်ကို ကိုးကားကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအားလုံး ဒဏ်ခံနိုင်ရည်အားကောင်း၍ လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း မြင့်မားမှုရှိလာအောင် ကူညီပေးနိုင်ရန် Tearfund မှ လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းမြင့်မား၍ ဒဏ်ခံနိုင်ရည်အားကောင်းသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းဘောင်တစ်ရပ်ကို ဖော်ထုတ်ရေးဆွဲလျက်ရှိသည်။ ထိုလုပ်ငန်းဘောင်ကို စီမံကိန်းတိုင်းမှ စစ်ဆေးကြည့်ရှုသင့်သည့် ထိခိုက်မှုနှင့် ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများဇယားတွင် ပါရှိသည့် နည်းဥပဒေသလေးခုအပေါ်တွင် အခြေခံရေးဆွဲထားပါသည်။

- **မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း** (လတ်တလော သိရှိနိုင်ခြင်းမရှိ၍ လိုက်လျောညီထွေ တုံ့ပြန် နိုင်စွမ်းနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် အပြောင်းအလဲများအတွက် ပြင်ဆင်မှုကို ရည်ညွှန်းသည်)
- **အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း**
- **အစွန်းရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း** (ဘေးအန္တရာယ်များ၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ရုတ်တရက်ပြောင်းလဲမှုများ)
- ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် **စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း**

ဤနည်းလမ်းဥပဒေသ လေးခုသည် စီမံကိန်းအားလုံး၏ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ ဤအကြောင်းအရာများကို နောက်ဆက်တွဲ (ခ) တွင် ပိုမိုအသေးစိတ်ရှင်းပြ၍ စူးစမ်းလေ့လာထားပါသည်။

ထိခိုက်မှုများနှင့် ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများစာရင်း အသုံးပြုမှုလမ်းညွှန်

သဘာဝနှင့် လူမှုစီးပွားရေး (လူသား) ဒေသတွင်းရှုပ်ပတ်ဝန်းကျင်

ဝ	၂	၃
<p>ဇယားမှ သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအလိုက် ရွေးချယ်ပါ။</p>	<p>နမူနာ ထိခိုက်မှုများကို ရွေးချယ်ပါ (သို့) အလိုက်သင့်ပြုပြင်ပါ။</p>	<p>နမူနာလိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု များကို ရွေးချယ်ပါ (သို့) အလိုက်သင့် ပြုပြင်ပါ။</p>
<p>ဒွန်တွဲလျက်ရှိသည့် အထိခိုက်လွယ်မှုများ</p>	<p>အထိခိုက်လွယ်သူများသည် ထိခိုက်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရာတွင် ပိုမိုအားနည်းသည်။</p>	<p>ဥပမာ -</p> <ul style="list-style-type: none"> - စွမ်းဆောင်ရည် မြင့်တင်ခြင်း - မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်းနှင့် ကွန်ယက်ချိတ်ဆက်ခြင်း - ဒေသတွင်း အတွေ့အကြုံများကို နှိုးနှောဖလှယ်ခြင်း
<p>ရေနှင့် မိလ္လာဆိုင်ရာ သန့်ရှင်းကျန်းမာရေး</p>	<p>ရယူသုံးစွဲနိုင်မှု၊ အရည်အသွေးနှင့် ရေချို ရရှိနိုင်မှု ပိုမိုခက်ခဲဆိုးရွားလာပြီး မိလ္လာသန့်ရှင်းကျန်းမာရေးကို အသုံးချနိုင်မှု လျော့နည်းလာသည်။</p>	<p>ဥပမာ -</p> <ul style="list-style-type: none"> - မိုးရေသိုလှောင်ခြင်း - အသုံးပြုပြီးရေများကို ပြန်လည်သန့်စင်သည့်နေရာ - ရေဘေးကင်းသန့်ရှင်းရေး စီမံချက်များ
<p>မြေယာနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ</p>	<p>မြေနှင့် မြေဆီလွှာယိုယွင်းပျက်စီးခြင်း၊ မြေဆီလွှာတိုက်စားခြင်း၊ မြေပြိုခြင်းနှင့် ငါးထွက်ကုန်များပျက်စီးခြင်း</p>	<p>ဥပမာ -</p> <ul style="list-style-type: none"> - ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် သစ်တောလုပ်ငန်း - သီးနှံအလှည့်ကျစိုက်ပျိုးခြင်း - ဒီရေတောနှင့် သန္တာကျောက်တန်းများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း
<p>ကျန်းမာရေး</p>	<p>ကျန်းမာရေး၊ အာဟာရနှင့် ဘဝသာယာရေးတို့ကို ဆိုးရွားလာစေပြီး ဖျားနာခြင်း၊ ရောဂါဘယကူးစက်ခြင်း၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရခြင်းနှင့် သေဆုံးခြင်းများကို တိုးပွားလာစေသည်။</p>	<p>ဥပမာ -</p> <ul style="list-style-type: none"> - အမြင်ဖွင့်ပေးခြင်း - ရေနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များ - အရေးပေါ် ဘေးအန္တရာယ် ကယ်ဆယ်ရေးစီမံချက်
<p>အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ</p>	<p>အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ ပျက်စီးခြင်း သို့မဟုတ် ခြိမ်းခြောက်ခံနေရခြင်း။</p>	<p>ဥပမာ -</p> <ul style="list-style-type: none"> - ဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်းများအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုဆိုင်ရာ သင်တန်းများ - မျိုးစေ့သိုလှောင်ဘဏ် - သင့်တင့်မျှတသည့် လုပ်ခလစာအတွက် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း
<p>စိုက်ပျိုးရေး</p>	<p>မြေယာအသုံးချနိုင်မှုကို ခက်ခဲလာစေပြီး ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်း၊ သီးနှံများ၊ ဆည်မြောင်း ရေရင်းမြစ်များနှင့် တိရိစ္ဆာန်များကို ပျက်စီးဆုံးရှုံးစေသည်။</p>	<p>ဥပမာ -</p> <ul style="list-style-type: none"> - လယ်သမား လေ့ကျင့်သင်ကြားရေး ကျောင်း - မိုးခေါင်ရေရှားမှုဒဏ်ခံသီးနှံများ - ရပ်ရွာစူးစမ်းလေ့လာရေး ခရီးစဉ်များ
<p>စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ</p>	<p>သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ပျက်စီးစေခြင်းနှင့် ဆုတ်ယုတ်စေခြင်း။</p>	<p>ဥပမာ -</p> <ul style="list-style-type: none"> - ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များ - ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ်ခံ အဆောက်အအုံများ - ဆောက်လုပ်ရေးစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း

လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်နိုင်စွမ်း မြင့်မား၍ ဒဏ်ခံနိုင်ရည်အားကောင်းသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်း

မှတ်ချက်-
ဤနေရာတွင် စာရင်းပြုစုထားသည့် လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်ရေးနည်းလမ်းများသည် ရွေးချယ်ဖော်ပြထားသည့် နမူနာ အနည်းအကျဉ်းသာဖြစ်သည်။ နဂိုဇယားတွင် ယခုထက်ပို၍ များပြားစွာ စာရင်းပြုစုထားပါသည်။

မှတ်ချက် -
ဤဒီဇိုင်းတွဲနေသောထိခိုက်လွယ်
မှုများသည် နည်းလမ်းစဉ်
စာရင်းအတွင်းမှ ကဏ္ဍ
အားလုံး နှင့်နယ်ပယ်အား
လုံးနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည်။
မည်သို့ဆိုစေထပ်မံရေးသားမိခြင်း
မရှိစေရန်အတွက် ယင်းတို့ကို
ဇယားအစဉ်ပိုင်း၌ အတူတကွ
စာရင်းပြုစုခဲ့ပါသည်။

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ **လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

ရာသီဥတု/ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှု များကို အထိခိုက်လွယ်သူများမှ ပိုမို ခံစားရပါလိမ့်မည်။

- အထိခိုက်လွယ်ဆုံးသူများမှာ -
 - ကိုယ်ဝန်ဆောင်နှင့် မုဆိုးမများအပါအဝင် အမျိုးသမီးများ
 - မိဘမဲ့ကလေးများအပါအဝင် ကလေးသူငယ် များ
 - ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်တွင်း နေထိုင်သူများ
 - သက်ကြီးရွယ်အိုများ
 - မသန်စွမ်းသူများ (သို့) နာတာရှည်များ
 - **HIV** နှင့် **AIDS** ဝေဒနာသည်များ
 - ဆင်းရဲသားများ
 - မဲပေးပိုင်ခွင့်မရှိသူများ
 - အဖိနှိပ်ခံများ (သို့) ခွဲခြားပစ်ခံရသူများ
 - လူနည်းစုများ
- အထက်ပါ အုပ်စုအသီးသီးကို သီးခြားထိခိုက်လာနိုင်ခြေရှိသည်။ ဥပမာ ရေကူးနည်းသင် ယူထားခြင်းမရှိသည့် အမျိုးသမီးသည် ရေလွှမ်းမိုးလာပါက သေဆုံးသွားနိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ရေကူးရန်အတွက် ရိုးရာမလေ့အ ရတားဆီးပိတ်ပင်ထားသည့် အဝတ်အစားများကို ဖယ်ရှားရန် လိုအပ်လာခြင်းကဲ့သို့ သော ဘာသာရေး သို့မဟုတ် ယဉ်ကျေးမှု ကန့်သတ်ချက်များကို လိုက်နာရန်လိုအပ်သဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်အတွင်းမှ လွတ် မြောက်ရန် ခက်ခဲသကဲ့သို့ ခံစားရနိုင်ပါသည်။ ကလေးသူငယ်များ သို့မဟုတ် နာတာရှည်ရောဂါသည်များအတွက်လည်း ထိုနည်းတူပင် ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိခိုက်လွယ်မှုများကို စီမံကိန်း အစီအစဉ်ချမှတ်သည့်အခါတိုင်း၌ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်သည်။

မှတ်ချက်
သင်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်
လျက်ရှိသည့် ရပ်ရွာအတွင်း
အခြားမည်သည့် ထိခိုက်
မှုများက ထိခိုက်လွယ်မှုများကို
မြင့်မားစေလျက်ရှိသနည်း။

ဒီဇိုင်းတွဲလျက်ရှိသည့် ထိခိုက်လွယ်မှုများ

မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း
ထိခိုက်လွယ်သူများနှင့်အတူ ကျယ်ပြန့်သည့်စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်ခြင်း - ဥပမာများအနေဖြင့် -

- ထောက်ပံ့ရေးအဖွဲ့များ၊ ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့များ၊ လူမှုရေးကွန်ယက်များကို အားပြည့်မြှင့်တင်ပါ။
- လူမှုရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ဘေးဆီးရန်ကာအစီအမံများ ပြုလုပ်ပါ။
- အိုးအိမ်၊ ဆည်မြောင်း၊ လျှပ်စစ်စွမ်းအင်ကဲ့သို့သော ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းများကို ခိုင်မာအားကောင်းလာအောင် ဆောင်ရွက်ပါ။
- နည်းပညာကျွမ်းကျင်မှုနှင့် စာတတ်မြောက်ရေးကို အားပြည့်ပါ။
- အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားနှင့် ကလေးသူငယ်များမှ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို သိရှိ၍ နားလည်သဘောပေါက်လာအောင် ဆောင်ရွက်ပါ။
- ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည် ညွှန်းကိန်းများကို ဖော်ထုတ်ရေးဆွဲ၍ မြေပုံထုတ်ပါ။ ဥပမာ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး စသည်ဖြင့်။
- အရင်းအမြစ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာများ၊ ဗဟုသုတများနှင့် တုန့်ပြန်ဖြေရှင်းရေးနည်းလမ်းများကို မြေပုံရေးဆွဲပါ။
- ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု အကြောင်းရင်းခံများနှင့် ဂယက်များအကြောင်းကို ကလေးသူငယ်များနှင့် လူငယ်များကို သင်ကြားပေးပါ။ ထို့ပြင် ထိခိုက်မှုများကို ရှောင်လွှဲရန် သို့မဟုတ် လျော့ချရန်အတွက် တစ်ဦးချင်း၊ မိသားစု အလိုနှင့် ရပ်ရွာအလိုက် ပြုလုပ်နိုင်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကိုလည်း သင်ကြားပေးပါ။ (ဥပမာ - ရေထိန်းသိမ်းဈေးကွက်၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲ သည့် ဘက်စုံစိုက်ပျိုးရေး/ သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးရေး)

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- ထိခိုက်လွယ်သည့် အပယ်ခံအုပ်စုများအတွက် အပြောင်းအလဲပြုလုပ်နိုင်သည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ (ဥပမာ - အစားထိုးသီးနှံများ)
- ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးပြုလုပ်ရန် အားပေးခြင်း
- မိသားစု ဟင်းစိုက်ခင်းများ ထူထောင်ခြင်း
- ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်း
- အစိုးရများ၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ရပ်ရွာလူထု

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ | **လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

ခွန်တွဲလျက်ရှိသည့် ထိခိုက်လွယ်မှုများ

	<p>အကြား မိတ်ဘက် သဘောတူစာချုပ်များ အစွန့်စားရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ အသိပညာပေးခြင်း၊ အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးစီမံချက်များ၊ ကြိုတင်သတိပေး စနစ်များ ▪ ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်မှု မှတ်တမ်းများနှင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုကိန်းဂဏန်းစာရင်းများကို ရယူသုံးစွဲနိုင်အောင် လုပ်ဆောင်၍ ထိခိုက်လွယ်မှုအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများအတွင်း ပြန်လည်အသုံးပြုပါ။ ▪ ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ကာလအတွင်းထိခိုက်လွယ်သူများအား စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုစနစ်တစ်ရပ် ရေးဆွဲပါ။ <p>ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ကပ်ကာလအတွင်း ရှင်သန်နိုင်ရန် အထောက်အကူပြုသည့် ရေကူးနည်းသင်တန်းများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားနိုင် ခြင်းမရှိအောင် အမျိုးသမီးများအား ကန့်သတ်ထားသည့် ဂျန်ဒါခွင့်တူညီမျှမှုမရှိမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းပါ။ ▪ အမျိုးသားလိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်ရေး စီမံချက်အတွင်း အထိခိုက်လွယ်သူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် မူဝါဒလျှောက်လဲပါ။ ▪ ကမ္ဘာ့ချီ စေ့စပ်လုပ်ဆောင်ချက်များအတွင်း အထိခိုက်လွယ်သူများ၏ အတွေ့အကြုံများနှင့် ထင်မြင်ယူဆချက်များကို တင်ပြရန် အစိုးရများထံ မူဝါဒလျှောက်လဲပါ။ ▪ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ဒေသတွင်းအတွေ့အကြုံများကို ဒေသအာဏာပိုင်နှင့် နိုင်ငံတော်အစိုးရများအား နှီးနှောဖလှယ်ပါ။ ▪ ထောက်ပံ့ကူညီရန်နှင့် အရင်းအမြစ်ဖော်ထုတ်ရန်အတွက် ပေါင်းကူးအဖွဲ့များနှင့် ကွန်ယက်များကို တည်ထောင်ပါ။ (အကောင်းဆုံးအလေ့အထများ၊ နှီးနှောဖလှယ်ခြင်းများ၊ စည်းဝေး၍ အရင်းအမြစ်ဖလှယ်ခြင်းများ) ▪ လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ပညာရေးအသင်းအဖွဲ့များနှင့် အစိုးရမှ စိတ်ပါ ဝင်စားသူများဖြင့် စီမံကိန်းအကြံပေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းပါ။ ▪ အထိခိုက်လွယ်သူများကို ရည်ရွယ်သည့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုလျော့ချရေး လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ပါ။ ▪ ဆင်းရဲမွဲတေမှု တင်ကြိုသုတေသနပြုခြင်းနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ကောင်းကျိုးမက်လုံးများဖန်တီးပါ။
--	---

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ **လိုက်လျောညီထွေထုတ်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

မှတ်ချက် -
 ရေနှင့် ရေဆိုးနှုတ်စနစ် ရယူသုံးစွဲနိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် ထိခိုက်လာသည့် ကျန်းမာရေးကိစ္စရပ်များကို သိရှိနိုင်ရန် ဇယားအတွင်းမှ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍကို ကြည့်ရှု၍ လိုက်လျောညီထွေထုတ်ပြန်မှု နည်းလမ်းများကို ဖော်ထုတ်ပါ။

ရေ- ရေရရှိနိုင်မှုနှင့် အသုံးပြုနိုင်မှု

<ul style="list-style-type: none"> ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းများ (ဟာရီကန်းများ၊ တိုင်ဖွန်းများ)၊ မုန်တိုင်းဒီလှိုင်းများ၊ ရေလွှမ်းမိုးခြင်းနှင့် မြေပြိုမှုများသည် ရေတင်စက်များ၊ ပိုက်များကို ပျက်စီးစေပြီး ရေတွင်းများကိုနှစ်မြုပ်စေ၍ အခြားရေအရင်းအမြစ်များ၊ ရေရရှိနိုင်မှုနှင့် အရည်အသွေး၊ ရေရှိရာသို့ သွားရေးလာရေးတို့ကို ခက်ခဲစေခြင်း၊ အလုပ်တာဝန်များနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုများကို တိုးပွားလာစေသည်။ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များကို တာဝန်ပိုလာစေသည်။ ရေခပ်ရန် အချိန်ပိုကုန်လာခြင်းသည် ကလေးသူငယ်များ၏ ကျောင်းတက်ချိန်များကို ထိခိုက်လာစေပြီး အမျိုးသမီးများအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ် ငန်းများလုပ်ဆောင်ရန် အချိန်လျော့နည်းလာစေသည်။ မိမိကျွမ်းကျင်မှုမရှိသည့် နေရာဒေသများသို့ သွားရောက်ကာ ရေခပ်ရသဖြင့် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် စော်ကားခံရမှုများကို ပိုမိုကြုံတွေ့လာခြင်း၊ မြို့ပြများ၌ ရေလိုအပ်မှုကြီးထွားလာခြင်းသည် အသေးစား ရေစည်လှည်းများ၏ တန်ဖိုးများကို မြင့်တက်လာစေပြီး ဆင်းရဲသားများအတွက် ဝယ်ယူသုံးစွဲရ ခက်ခဲလာခြင်း၊ နာဖျားမှုများနှင့် မွေးကင်းစကလေးသေဆုံးမှုနှုန်းမြင့်တက်လာသည်။ ဥပမာ HIV နှင့် AIDS ရောဂါသည်များကို ပိုမိုထိခိုက်လာစေခြင်း၊ ရေပဋိပက္ခကြောင့် အကြမ်းဖက်မှုများနှင့် လူမှုရေးမငြိမ်သက်မှုများကို တိုးပွားလာစေသည်။ ဂျိနီဒါနှင့် ထိခိုက်လွယ်မှုအလိုက် သက်ရောက်ထိခိုက်မှုများကွဲပြားခြင်း၊ ခန့်မှန်းရသည့် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်မြင့်တက်လာမှုကြောင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသတွင်း ဆားငံဓာတ်တိုးပွားလာသဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ရေချိုရှားပါးမှုများ၊ ရေချိုရရှိရန် ခက်ခဲလာခြင်းသည် ရေအပေါ်တွင် ဗီဇိုလျက်ရှိသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများကို ကမောက်ကမဖြစ်စေခြင်း၊ ရေချိုရရှိရန် ခက်ခဲခြင်းသည် ခရီးသွားလုပ်ငန်းများနှင့် အပန်းဖြေလုပ်ငန်းများကို ဆိုးရွားစွာ သက်ရောက်ထိခိုက်လာခြင်း၊ ကြီးထွားလာသည့် ရေလိုအပ်ချက်များ၊ ဥပမာ မြင့်မားလာသည့် အပူချိန်နှင့် မိုးခေါင်ရေရှားမှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် ရေပြတ်လပ်မှုများ၊ ရေလွှမ်းမိုးမှုကဲ့သို့သော ဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် ရေများ နောက်ကျလာ၍ သောက်သုံးရေရရှိမှုခက်ခဲလာခြင်း၊ 	<ul style="list-style-type: none"> လူထုအစည်းအဝေးများကျင်းပရန် အများပိုင်အသုံးအဆောင်များကို ထောက်ပံ့ပေးပါ။ <p>မသေချာမရေရာမှုများအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> အမျိုးသမီးများ၊ အမျိုးသားများနှင့် ကလေးသူငယ်များကို ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ အကြောင်းရင်းခံများနှင့် ထိခိုက်မှုများကို အသိပေး၍ တုန့်ပြန်လာနိုင်အောင် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးရန် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လူထုပညာပေး အစီအစဉ်များ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ရေသိုလှောင်ခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းချွေတာခြင်း၊ သန့်စင်ခြင်းနှင့် မိုးခေါင်ရေရှားမှုကို တုန့်ပြန်ရန် လူထုကျန်းမာရေး/တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေး လှုပ်ရှားမှုများပြုလုပ်ခြင်း၊ ဥပမာ ရပ်ရွာရေအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲမှုကဲ့သို့သော လမ်းဘေးပြဇာတ်များ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ရေအရင်းအမြစ်ပေါ် သက်ရောက်သည့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အားဖြည့်ခြင်း၊ ရေဆုံးရှုံးမှုများကို လျှော့ချရန် ရေကန်များကို ပလပ်စတစ်ဘောင်များ/ အကာအကွယ်များ ပြုလုပ်ခြင်း၊ ရေပြန်လည်သန့်စင်ရေးလုပ်ငန်းများ (ရေတွင်းဆယ်ခြင်း အပါအဝင်) ရေပြန်လည်ပြုပြင်သုံးစွဲရေးနှင့် ထိန်းသိမ်းချွေတာရေးအကြောင်းကို ရပ်ရွာလူထုများ၊ ကျောင်းများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအား အသိပညာပေးခြင်း၊ ထိခိုက်လွယ်မှု လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် တုန့်ပြန်ဖြေရှင်းခြင်းများ ပြုလုပ်ရန် ရေဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ပတ်သက်သည့် ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်မှုများနှင့် နည်းလမ်းကိရိယာများကို ရေးဆွဲဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ရေအရင်းအမြစ်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ သိပ္ပံသတင်းအချက်အလက် အသေးစိတ်များကို အလွယ်တကူ လွတ်လပ်စွာရယူသုံးစွဲနိုင်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ ရေဆိုင်ရာ စစ်တမ်းများကောက်ယူခြင်း။ <p>အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> မိုးရေသိုလှောင်မှု အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ - ခေါင်မိုးရေလှောင်ကန်များ၊ ရေကာတာများနှင့် ရေတွင်းရေကန်များ ရေသိုလှောင်မှုနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ရေစုတ်တင်မှုစီမံချက်များ ထိရောက်အကျိုးရှိသည့် ဆည်မြောင်းရေသွယ်မှုစီမံချက်များ သင့်တင့်မျှတသည့် ရေနန်းထားများအတွက် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း
---	---

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ

လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ

- ရေကာတာများတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် မြစ်ဖျားပိုင်းရေလမ်းကြောင်းလွှဲခြင်းများ၊
- စက်မှုလုပ်ငန်းများအတွက် ရေအလွန်အကျွံသုံးစွဲမှုများ၊ စိုက်ပျိုးရေး(MW2)၊ ဗိုဘီ၊ ဆိုးဆေးနှင့် မုန့်လုပ်ငန်းကဲ့သို့သော လုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြုသည့် ရေပြတ်လပ်မှု၊
- ခန့်မှန်းရခက်ခဲ၍ အစိုးမရသည့် မိုးလေဝသခန့်မှန်းချက်များသည် ရေအဖွဲ့အစည်းများနှင့် သုံးစွဲသူများကို ရေဖူလုံမှုအစီအမံများရေးဆွဲရာ၌ အခက်အခဲဖြစ်စေခြင်း၊
- နှင်းခဲအရည်ပျော်မှု နည်းပါးလာသဖြင့် လျော့ပါးလာသည့် မြစ်ရေစီးဆင်းမှုများ၊

မှတ်ချက်
 လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်ရေး နည်းလမ်းများနှင့် စိုက်ပျိုးရေး ကဏ္ဍအတွင်း ရေပြတ်လပ်မှု ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် ထိခိုက်မှုများကို အသေးစိတ်သိရှိနိုင်ရန် ဇယားအတွင်းရှိ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို ကြည့်ရှုပါ။

- သစ်တောပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းဖြင့် မြေအောက်ရေများကို ပြန်လည်ဖြည့်တင်းခြင်း၊
- ရေစိမ့်ဝင်မှုအားကောင်းစေရန် ရေထိန်းဆည်များနှင့် ရေထိန်းနံရံများ ပြုလုပ်ခြင်း၊
- တစ်နိုင်တစ်ပိုင်းလယ်သမားများ၏ ရေအခွင့်အရေးများအတွက် မူဝါဒ လျှောက်လဲခြင်း၊
- ဘေးကင်းသန့်ရှင်းသည့် ရေများကို ရပ်ရွာမှရယူသုံးစွဲနိုင်ရန် မူဝါဒ လျှောက်လဲခြင်း

အစွန်းရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)

- ရေလွှမ်းမိုးမှု၊ ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းများနှင့် မြေပြိုမှုများကို ကြံကြံခံနိုင်သည့် ရေနှင့် ရေဆိုးနုတ်အခြေခံအဆောက်အအုံအစီအစဉ်များ ရေးဆွဲထုတ်ခြင်း၊
- ကမ်းရိုးတန်းနှင့် ဝေးကွာသည့် တောင်တန်းဒေသများတွင် အစီစီရေတွင်းများတူးဖော်ခြင်း၊
- ရေတွင်းဘောင်များ၊ လက်ညစ်တုံ့ကင်များကို ရေလွှမ်းမှတ်အထက်တွင် မြင့်မားလျက်ရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- မြစ်အောက်ပိုင်းတွင် နေထိုင်သူများအတွက် ရေလွှမ်းမိုးမှု ကြိုတင်သတိပေးရန် မြစ်အထက်ပိုင်းရှိ ရပ်ရွာလူထုများမှ မြစ်ရေပြင်အတက်အကျကို စောင့်ကြည့်အကဲခတ်ခြင်း၊
- ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များကို အားကောင်းအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
- ရပ်ရွာလူထုများ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် ဘေးအန္တရာယ် စီမံချက်ရေးဆွဲထုတ်ခြင်း၊
- ရေအရင်းအမြစ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊

ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- မြစ်ဝှမ်းနှင့် ရေဝေရေလဲဒေသ ပုံစံငယ်ရေးဆွဲခြင်း၊
- အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားတန်းတူညီမျှမှုမရှိခြင်းကို စီမံဖြေရှင်းခြင်း၊ ဥပမာ ရေခပ်ခြင်းသည့် အမျိုးသမီးများ၏ တာဝန်သက်သက်မဟုတ်ပေ။ အမျိုးသားများအား လုပ်ငန်းတာဝန်များ ခွဲဝေထမ်းဆောင်ရန် ပံ့ပိုးတိုက်တွန်းခြင်းသည် လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်ရေးသို့ ဦးတည်စေသည်။
- ရေဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းဥပဒေများအတွက် မူဝါဒလျှောက်လဲ တင်ပြခြင်း၊
- အမျိုးသားရေပေးဝေထောက်ပံ့ရေး စံနှုန်းများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ရန် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း၊
- အစိုးရ ရေသိုလှောင်မှုနှင့် လွှဲပြောင်းမှု အစီအစဉ်များချမှတ်ခြင်း၊
- ရေရယူသုံးစွဲမှုအတွက် ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်ရန် တာဝန်ခံများ ခန့်အပ်ခြင်း၊
- ဒေသတွင်း သို့မဟုတ် နိုင်ငံအဆင့် ပုဂ္ဂလိကရေဖိုးကောက်ခံရေးအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊
- အစိုးရ ရေအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာရေး ပြောင်းလဲနေသည့် ရာသီဥတုအတွင်း ရေအရင်းအမြစ်များကို ထိထိရောက်ရောက် စီမံခန့်ခွဲမှုကို မြှင့်တင်ရန် ဒေသတွင်းလုပ်ငန်းဘောင်တစ်

ရေ- ရေရရှိနိုင်မှုနှင့် အသုံးပြုနိုင်မှု

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ **လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

ရေ- ရေဆိုးနုတ်စနစ် ရာယူသုံးစွဲနိုင်မှု

	<p>ရပ် တည်ဆောက်ခြင်း၊</p> <ul style="list-style-type: none"> နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရေခွဲဝေသုံးစွဲရေး သဘောတူစာချုပ်များ၊ နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ရေလွှဲပြောင်းရေး၊ သဘာဝနှင့် လိုက်ဖက်သည့် မြေအောက်ရေဖြည့်တင်းရေး၊ ရေ အင်အားတိုလျှော့ချရေး၊ ဘက်စုံ ရေအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် မြစ်ဝှမ်းစီမံခန့်ခွဲရေး အဓိကကဏ္ဍများ၌ ရေချွေတာရေးစီမံချက်များ ဖော်ဆောင်ခြင်း။
<ul style="list-style-type: none"> ရေလွှမ်းမိုးမှုကြောင့် အိမ်သာများ ပျက်စီးပြီး မြေဆီလွှာနှင့် ရေချိုများညစ်ညမ်းလာခြင်း ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များအတွင်း ရေလွှမ်းမိုးခြင်းကြောင့် ရေညစ်ညမ်းပြီး ရေလွှမ်းမိုးခဲ့သည့် အိမ်များအတွင်း ရောဂါဘယများပျံ့ပွားခြင်း၊ မြေပြိုခြင်းကြောင့် ရေနှင့် ရေဆိုးနုတ် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပျက်စီးခြင်း၊ မိုးခေါင်ရေရှားမှုကြောင့် ရေဆိုးနုတ်ရန် အတွက် ရေများ ရှားပါးလာခြင်း၊ ညှို့ဖျင်းသည့် အစိုင်အခဲအမှိုက်သရိုက် စီမံခန့်ခွဲမှုကြောင့် ရောဂါဘယများပျံ့နှံ့ခြင်း၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် ရေဆိုးနုတ်စက်ရုံများ ပျက်စီးခြင်း၊ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းရေးအတွက် ရေရှားပါးလာခြင်း <div data-bbox="316 1150 671 1379" style="background-color: yellow; padding: 5px; border: 1px solid black; margin-top: 10px;"> <p>မှတ်ချက် အခြားမည်သည့် သက်ရောက်မှုများက ရေဆိုးနုတ်စနစ်ကို ထိခိုက်စေလျက်ရှိသနည်း။</p> </div>	<p>မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊ ရေနှင့် ရေဆိုးနုတ်စနစ်တို့နှင့် ပတ်သက်သည့် လူငယ်မိတ်သဟာရအစဉ်များကို အလေးပေးလုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ရေကြောင့်ကူးစက်ပျံ့နှံ့သည့် ရောဂါပိုးမွှား/ ကျန်းမာရေးထိခိုက်မှုများကို မြေပုံဆွဲခြင်း၊ တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းမှုအတွက် ရေဖူလုံစေရန် ထိန်းသိမ်းချွေတာခြင်း၊ <p>အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ရပ်ရွာမှ ဦးစီးဦးဆောင်ပြုသည့် စုပေါင်းရေဆိုးနုတ်အစီအမံ၊ ဆင်းရဲသားရပ်ကွက်များ၌ ဇီဝဓာတ်ငွေ့သုံး အိမ်သာများဆောက်လုပ်ခြင်း၊ ခြောက်သွေ့ သို့မဟုတ် ဂေဟသဟဇာတ ရေဆိုးနုတ်စနစ်များကို ရေးဆွဲဖော်ထုတ်ခြင်း၊ <p>အစွန်းရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)</p> <ul style="list-style-type: none"> မြေပြိုမှုဒဏ်ခံနိုင်ရည်ရှိသည့် ရေဆိုးနုတ်အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ပုံစံထုတ်ရေးဆွဲခြင်း၊ ရေလွှမ်းမိုးမှု တားဆီးကာကွယ်ရေး၊ ဥပမာ အိမ်သာများနှင့် ရေဆိုးနုတ်အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ရေလွှမ်းမုတ်အထက်တွင် ထားရှိခြင်း၊ <p>ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ရေဆိုးနုတ်စနစ် ရယူသုံးစွဲနိုင်မှုအတွက် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း၊ အစိုင်အခဲနှင့် မိလ္လာအညစ်အကြေး ရှင်းလင်းဖယ်ရှားမှု၊ သင့်တင့်မျှတသည့် ရေဆိုးနုတ်ကျသင့်ငွေများ၊ ရပ်ရွာရေဆိုးနုတ်အဖွဲ့အစည်းများ ရေလွှမ်းမိုးမှု စီမံခန့်ခွဲရေး အစီအမံ

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ

လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ

- ပြုပြင်ရှင်းလင်းခြင်းမရှိသည့် မိလ္လာအညစ်အကြေးများ သို့မဟုတ် အစိုင်အခဲ အမှိုက်သရိုက်များပျော်ဝင်ခြင်းကြောင့် ညစ်ညမ်းခြင်း
- ဓာတုပိုးသတ်ဆေးများ၊ ဓာတ်မြေဩဇာများ၊ ဆိုးဆေးများ၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများနှင့် အခြားစက်မှုလုပ်ငန်းများကြောင့် ညစ်ညမ်းခြင်း
- အလွန်အကျွံသုံးစွဲခြင်း၊ ရေလွှမ်းမိုးခြင်း၊ မုန်တိုင်းဒီလှိုင်းများကျရောက်ခြင်း၊ မြေဆီလွှာတိုက်စားခြင်းနှင့် ပင်လယ်ရေ မျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် မြစ်ဝများ၊ စိမ့်မြေများ၊ မြေဆီလွှာများနှင့်ရေချိုရင်းမြစ်များအတွင်း ဆားငံဓာတ်ထိုးဖောက်စိမ့်ဝင်လာသဖြင့် သောက်သုံးရေပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း
- ရေမျက်နှာပြင်အပူချိန် မြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် ဘက်တီးရီးယားပိုးများနှင့် ရေညှိရေမှော်များ ပေါက်ပွားရှင်သန်လာသဖြင့် ရေ၏ အရောင်၊ အနံ့၊ အရသာနှင့် သန့်စင်မှုများကို ထိခိုက်စေခြင်းများအပါအဝင် ရေ၏ အရည်အသွေးဆိုးရွားညံ့ဖျင်းလာခြင်း
- ရေလွှမ်းမိုးမှုများကြောင့် ရေဆိုးရေညစ်များ အိုင်ထွန်းလာသဖြင့် ညစ်ညမ်းမှုဘေး အန္တရာယ်များနှင့် စက်ရုံများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ စွန့်ပစ်ညစ်ညမ်းရေများကို တိုးပွားလာခြင်း
- ရေချိုအရည်အသွေးနိမ့်ကျလာခြင်းကြောင့် ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် အပန်းဖြေလုပ်ငန်းများ အပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက် ထိခိုက်ခြင်း
- ရေအရည်အသွေးညံ့ဖျင်းစေခြင်းကြောင့် အဏ္ဏဝါဂေဟစနစ်များနှင့် ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ အပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်ထိခိုက်ခြင်း

မှတ်ချက်
စိုက်ပျိုးရေးကို အလေးပေးသည့် လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်ရေး နည်းလမ်းများနှင့် အခြား ထိခိုက်မှုများကို ပိုမိုသိရှိရန် ဇယားအတွင်းမှ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို ကြည့်ရှုပါ။

မသေချာမရောမမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း

- ကလေးသူငယ်၊ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားများ၏ တစ်ကိုယ်ရေကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးကင်းသန့်ရှင်းသည့်ရေရရှိရေးအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်း
- ရေကြောင့်ကူးစက်ပျံ့ပွားသည့် ရောဂါပိုးများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်အတွက် ကျန်းမာရေးလုပ်သားများနှင့် အခြားသူများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း
- ဆားငံရေထိုးဖောက်စိမ့်ဝင်မှု လျော့ချရေးစနစ်များ
- ဇီဝသဲရေစစ်ကဲ့သို့သော ရေသန့်စင်နည်းများကို အသုံးပြုခြင်း
- သဘာဝဇီဝဓာတ်မြေဩဇာနှင့် ပိုးသတ်ဆေးများကိုသာ ပိုမိုအသုံးပြုလာစေရန် ရပ်ရွာလူထုအား အသိပညာပေးခြင်း
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် စွန့်ပစ်အမှိုက်စီမံခန့်ခွဲရေးအပေါ် ရပ်ရွာလူထုမှ ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်လာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- သစ်တောပြန်လည်စိုက်ပျိုးခြင်း
- ဓာတုလွတ် ဇီဝစိုက်ပျိုးရေး
- ညစ်ညမ်းမှုမရှိသည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ
- ပြန်လည်ပြုပြင်သုံးစွဲမှုအခြေခံ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ

အစွန်းရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)

- ရေဖူလုံရေးစီမံချက်များ ရေးဆွဲဖော်ထုတ်ခြင်းဖြင့် ရေအရင်းအမြစ်များနှင့် အများသုံးရေများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း
- မြေအောက်ရေထုတ်ယူသုံးစွဲမှုနှင့် ဆားငံဓာတ်ထိုးဖောက်စိမ့်ဝင်မှုများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
- ပညာပေးခြင်းနှင့် အမြင်ဖွင့်သင်တန်းများ ပြုလုပ်ခြင်း
- ရေလွှမ်းမိုးမှု ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များ တိုးတက်လာအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း

ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- စွန့်ပစ်ရေများကြောင့် မြေအောက်ရေညစ်ညမ်းမှုမရှိစေရန် လူဦးရေထူထပ်သည့် မြို့ပြဧရိယာများ၌ မိလ္လာကွန်ယက်များဖွဲ့စည်းရန် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း
- ရှုထောင့်စုံ ညစ်ညမ်းမှု တားဆီးကာကွယ်ရေးနှင့် ထိန်းကွပ်စီမံရေးအတွက် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း
- ဒေသတွင်းအစိုးရမှ အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် နည်းပညာအကူအညီများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ဥပမာ ဇီဝသဲရေစစ်များ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း
- မိလ္လာ သို့မဟုတ် အစိုင်အခဲအညစ်အကြေး စီမံခန့်ခွဲမှု
- သဘာဝဇီဝဓာတ်မြေဩဇာများနှင့် ပိုးသတ်ဆေးအသုံးပြုမှုကို အားပေးရန် ဥပဒေစည်းကြပ်ခြင်းနှင့် အမတ်ကြေးထောက်ပံ့ခြင်း

ရေ- အရည်အသွေး

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ

လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ

- သန္တာကျောက်တန်းများနှင့် ဒီရေတောရုံများ ကဲ့သို့ သော ငါးများပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာ နေရာများသည် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အ ဆင့်၊ အပူချိန်မြင့်တက်လာခြင်းနှင့် သမုဒ္ဒရာအင်ဓာတ်ကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း
- မြစ်နှင့် တူးမြောင်းများ သဲနုန်းပိတ်ဆို့ခြင်း ကြောင့် ရေကြောင်းသွားလာရေး၊ ငါးဖမ်းခြင်းနှင့် ထွက်ကုန်များ လျော့နည်းလာခြင်း
- ရေညစ်ညမ်းမှုကြောင့် ငါးများသေကျေပျက်စီးခြင်း
- ကမ်းရိုးတန်းတံငါသည် မိသားစုများသည် အာဟာရချို့တဲ့ခြင်းကြောင့် ဖျားနာခြင်း၊ သေဆုံးခြင်းနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုများ တိုးပွားလာခြင်း
- ရေအပူချိန်မြင့်တက်လာခြင်းသည် အောက်စီဂျင်အဆင့်ကို နိမ့်ကျလာစေပြီး ငါးထွက်ကုန်များ၊ ငါးနေငါးထိုင်များ၊ ပေါက်ဖွားရာ နေရာများနှင့် ငါးဖမ်းရာသီများကို ထိခိုက်စေခြင်း
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်းမရှိသည့် ငါးဖမ်း နည်းများ - ဥပမာ ဆွဲပိုက်စိတ်ငယ်များ၊ ငါးမိုင်းခွဲခြင်းနှင့် အဆိပ်ချခြင်းများ

မှတ်ချက်
စိုက်ပျိုးရေးကို အလေးပေးသည့် လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်ရေး နည်းလမ်းများနှင့် အခြား ထိခိုက်မှုများကို ပိုမိုသိရှိရန် ဇယားအတွင်းမှ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို ကြည့်ရှုပါ။

မြေနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ - မြေဆီလွှာယိုယွင်းပျက်စီးလာခြင်း

မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း

- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များအတွက် လယ်သမားလေ့ကျင့်သင်ကြားရေးကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်ခြင်း
- ရပ်ရွာလေ့လာသင်ယူမှု နှီးနှောဖလှယ်ရေး ခရီးစဉ်များ ဖန်တီးခြင်း
- ထင်လောင်စာချွေတာမီးဖိုများကို အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း (ထင်လောင်စာအသုံးပြုမှုနှင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို လျော့ကျလာစေသည်)
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် မြေစီမံခန့်ခွဲမှု ဗဟုသုတများကို စုဆောင်းခြင်း၊ ပေါင်းစပ်ခြင်းနှင့် မျှဝေခြင်း
- စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များကို တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ရန် ရပ်ရွာလူထုများအား စူးစမ်းလေ့လာခြင်း
- လောင်စာချွေတာရေးနှင့် ပြန်ပြည့်မြဲစွမ်းအင်များအကြောင်းကို ရပ်ရွာလူထုများအား အသိပညာပေးခြင်း
- ရပ်ရွာလူထု၏ အမှိုက်စီမံခန့်ခွဲရေးနည်းလမ်းများကို တိုးတက်ကောင်းမွန်လာ အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- ရပ်ရွာလူထုအား မြေစီမံခန့်ခွဲမှု ပညာပေးခြင်း
- ရပ်ရွာအခြေပြု ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် သဘာဝသယံဇာတစီမံခန့်ခွဲရေး လုပ်ငန်းများဖော်ဆောင်ခြင်း

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- ထိန်းသိမ်းသိမ်းသိမ်း စိုက်ပျိုးထွန်ယက်ခြင်း
- ကျွန်းမျောစိုက်ခင်းများ
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် သစ်တောလုပ်ငန်း
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် စိုက်ပျိုးရေးကုမ္ပဏီဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းဥပဒေများ ထုတ်ပြန်ပေးရန် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း
- လောင်စာချွေတာမီးဖိုဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ
- ပြန်ပြည့်မြဲစွမ်းအင်ဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် မြေဆီလွှာစီမံခန့်ခွဲမှု၊ မြေဆွေးပြုလုပ်ခြင်း၊ သီးနှံရောနှောသစ်တောစိုက်ခင်း၊ ပင်မြင့်တန်းကြားသီးညှပ်စိုက်ပျိုးခြင်း

အစွန်းရောက်ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း

(ဘေးအန္တရာယ်များ)

- မြေဆီလွှာအရည်အသွေးကို ထိန်းသိမ်းရန် သီးနှံအလှည့်ကျစိုက်ပျိုးခြင်း၊ မြေဆီလွှာတိုက်စားမှုကို လျော့ပါးသက်သာစေခြင်း (သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းကျယ်ပြန့်မှုအန္တရာယ်များကို လျော့ချခြင်း)
- ကျွဲနွားတိရိစ္ဆာန်လျှော့ချမွေးမြူခြင်းနှင့် ဖြည့်တင်းမွေးမြူခြင်း
- ဘေးအန္တရာယ် စီမံခန့်ခွဲရေးစီမံချက်များ

ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- ရပ်ရွာ သစ်တောစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် သစ်တောပြန်လည်စိုက်ပျိုးရေး
- ထိန်းသိမ်းဧရိယာများ - သစ်တောများ၊ ကမ်းရိုးတန်းနယ်မြေဒေသများ၊ စိမ့်မြေများ

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ **လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

မြေနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ - မြေဆီလွှာယိုယွင်းပျက်စီးလာခြင်း

မြေနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ - မြေပြိုမှုများ၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်ကမ်းရိုးတန်း

သစ်တောပြုန်းတီးမှု သို့မဟုတ် မြေပြိုမှုများကြောင့် သစ်ပင်များနှင့် စိုက်ပျိုးမြေများ ပျောက်ဆုံးပျက်စီးခြင်း

မြို့ပြဒေသများ၌ မြေပြိုမှုကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများနှင့် အိုးအိမ်များ ပျက် စီးခြင်း

ရေတိုက်စားခြင်း၊ သောင်တူးခြင်း၊ မုန်တိုင်း ဒီလှိုင်းတိုက်ခတ်ခြင်း၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာခြင်းတို့ကြောင့် ကမ်းခြေစိုက်ပျိုးမြေများပျက်စီးဆုံးရှုံးရသဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးထိခိုက်ခြင်း

မှတ်ချက်
အခြားမည်သည့် သက်ရောက်မှုများသည် စိုက်ပျိုးရေး၊ ကမ်းရိုးတန်းဒေသများ၊ သီးနှံများနှင့် သစ်တောများကို ထိခိုက်လျက်ရှိသနည်း။

- သစ်တောပြုန်းတီးမှုကို လျော့ချရန်/သစ်တောပြန်လည်စိုက်ပျိုးမှုကိုအားပေးရန် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း
- သိပ္ပံနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ထောက်ခံအားပေးခြင်း
- မြေယာအသုံးချမှုကို စည်းကြပ်၍ စည်းမျဉ်းဥပဒေများ စီမံရေးဆွဲခြင်းနှင့် ကျင့်ဝတ်စည်းကမ်းများ ဖော်ထုတ်ခြင်း
- မြက်ခင်းလွင်ပြင်မီးရှို့မှုကို ထိန်းကွပ်စီမံရန် စီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီဖွဲ့ခြင်း
- ရပ်ရွာသဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲရေး
- မြို့ပြအခြေချမှုအတွက် အမှိုက်လျော့ချရေး ရည်မှန်းချက်များချမှတ်ဖော်ဆောင်ခြင်း
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ဒေသတွင်းမူဝါဒများနှင့် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ရေးလုပ်ငန်းဘောင်များ ချမှတ်ခြင်း
- သစ်တောပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် သစ်တောစီမံခန့်ခွဲရေးအစီအစဉ်များ ဖော်ဆောင်ခြင်း

သစ်တောပြုန်းတီးမှု သို့မဟုတ် မြေပြိုမှုများကြောင့် သစ်ပင်များနှင့် စိုက်ပျိုးမြေများ ပျောက်ဆုံးပျက်စီးခြင်း

မြို့ပြဒေသများ၌ မြေပြိုမှုကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများနှင့် အိုးအိမ်များ ပျက် စီးခြင်း

ရေတိုက်စားခြင်း၊ သောင်တူးခြင်း၊ မုန်တိုင်း ဒီလှိုင်းတိုက်ခတ်ခြင်း၊ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာခြင်းတို့ကြောင့် ကမ်းခြေစိုက်ပျိုးမြေများပျက်စီးဆုံးရှုံးရသဖြင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းနှင့် စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးထိခိုက်ခြင်း

- မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း**
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ဂေဟစနစ်များအကြောင်းကို ရပ်ရွာလူထုအား ပညာပေးခြင်း
 - ဘေးအန္တရာယ်ရှိသည့်နယ်မြေများနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်များအကြောင်းကို ရပ်ရွာလူထုအား ပညာပေးခြင်း
 - သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်စီမံခန့်ခွဲမှုအလေ့အထများနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်ဖလှယ်ခြင်းနှင့် ရပ်ရွာလူထုပေါင်းပါဝင်မှု
 - အစိုးရ၏ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များမှ ရပ်ရွာလူထုအား သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် ပြန်လည်ဖြည့်တင်းရေးအတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း
- အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း**
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ဆောက်လုပ်ရေးသင်တန်းများ
 - အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများအတွက် ကျွမ်းကျင်သင်တန်းများ
- အစွန်းရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)**
- ရေလွှမ်းမိုးမှုနှင့် မြေပြိုမှုများကို ရိုးရာနည်းဖြင့် ထိန်းချုပ်စီမံခြင်း
 - ဒီရေတောထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း/ ကမ်းရိုးတန်းအကာအကွယ်အတွက် ဒီရေတောစိုက်ပျိုးခြင်း
 - မြစ်ကမ်းခိုင်ခံ့မြဲမြဲစေရန် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း
 - လျှောစောက်များတည်ငြိမ်ခိုင်မာစေရန် မြက်စိုက်ခြင်း
 - ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များ
 - ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ်ခံဆောက်လုပ်ရေး
 - ရေတားတံများ

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ **လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

မြေနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ - ငါးထွက်ကုန်များ

	<p>ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အရ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ဒေသတွင်း မူဝါဒများနှင့် စည်းမျဉ်းဥပဒေများ စီမံရေးဆွဲခြင်း သစ်တောပြုစုပျိုးထောင်ခြင်းနှင့် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် သစ်တောစီမံခန့်ခွဲမှု ဂေဟစနစ်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး နယ်မြေများ ရေးဆွဲဖော်ထုတ်ခြင်း
<ul style="list-style-type: none"> သန္တာကျောက်တန်းများနှင့် ဒီရေတောရုံများကဲ့သို့သော ငါးများပေါက်ဖွားရှင်သန်ရာ နေရာများသည် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အဆင့်၊ အပူချိန်မြင့်တက်လာခြင်းနှင့် သမုဒ္ဒရာအင်ဓာတ်ကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း မြစ်နှင့် တူးမြောင်းများ သဲနုန်းပိတ်ဆို့ခြင်းကြောင့် ရေကြောင်းသွားလာရေး၊ ငါးဖမ်းခြင်းနှင့် ထွက်ကုန်များ လျော့နည်းလာခြင်း ရေညစ်ညမ်းမှုကြောင့် ငါးများသေကျေ ပျက်စီးခြင်း ကမ်းရိုးတန်းတံငါသည် မိသားစုများသည် အာဟာရချို့တဲ့ခြင်းကြောင့် ဖျားနာခြင်း၊ သေဆုံးခြင်းနှင့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုများ တိုးပွားလာခြင်း ရေအပူချိန်မြင့်တက်လာခြင်းသည် အောက်စီဂျင်အဆင့်ကို နိမ့်ကျလာစေပြီး ငါးထွက် ကုန်များ၊ ငါးနေငါးထိုင်များ၊ ပေါက်ဖွားရာ နေရာများနှင့် ငါးဖမ်းရာသီများကို ထိခိုက်စေခြင်း ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲခြင်းမရှိသည့် ငါးဖမ်း နည်းများ - ဥပမာ ဆွဲပိုက်စိတ်ငယ်များ၊ ငါးမိုင်းခွဲခြင်းနှင့် အဆိပ်ချခြင်းများ <div data-bbox="311 1405 670 1625" style="background-color: yellow; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>မှတ်ချက် ငါးထွက်ကုန်များအပေါ် အခြားမည်သည့် သက်ရောက်မှုများ ထိခိုက်လျက်ရှိသနည်း။</p> </div>	<p>မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ငါးဖမ်းနည်းများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း သီးနှံဘေးထွက်ပစ္စည်းများကို ငါးစာပြုလုပ်၍ ကန်တွင်းငါးမွေးမြူခြင်းနှင့် ဒေသတွင်း ပရိတ်ကျွမ်းကျင်သည့်စားသောက်ကုန်များ တိုးတက်လာစေရန် တိရိစ္ဆာန်နှင့်ငါးတွဲဖက်မွေးမြူခြင်းကဲ့သို့သော ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ရေထွက်လုပ်ငန်းများ ဖော်ဆောင်ခြင်း ဒေသတွင်း လေ့လာဆန်းစစ်မှုကို အကူအညီရစေရန် ငါးထွက်ကုန်များ၊ ဘေးအန္တရာယ်များနှင့် ဘေးဒုက္ခများနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းရင်းမြစ်များကို ရရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ငါးထွက်ကုန်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၊ ရပ်ရွာအတွင်း သတင်းဖလှယ်မှုများကို ပံ့ပိုးကူညီပေးခြင်း ငါးစားသုံးမှုကို အစားထိုးရန် အမြင်ဖွင့်သင်တန်းပေးခြင်းနှင့် ပညာပေးခြင်း <p>အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> အစားထိုး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ ဆားငံရေဒဏ်ခံ ငါးမွေးမြူရေးလုပ်ငန်း <p>အစွန်းရောက်ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ဒီရေတောနှင့် သန္တာကျောက်တန်း ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြန်လည်ကုစားခြင်း <p>ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိသည့် ငါးဖမ်းအခွင့်အရေးများ စီမံချမှတ်ခြင်း ပြည်နယ်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် အသင်းအဖွဲ့များနှင့် ချိတ်ဆက်ခြင်း ငါးထွက်ကုန်စီမံခန့်ခွဲရေးအတွက် ရေစီမံခန့်ခွဲရေးကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်း

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ

လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ

ကျန်းမာရေး၊ အာဟာရနှင့် ဘဝသာယာရေး

- ရေအရည်အသွေးနိမ့်ကျ၍ အစားအစာနှင့် ရေရ ယူသုံးစွဲနိုင်မှု ခက်ခဲလာခြင်းကြောင့် အာဟာရချို့ တွဲလာခြင်း၊ ဖျားနာခြင်း၊ ငတ်မွတ်ခြင်း၊ သေဆုံး ခြင်း
- အထူးပြုစောင့်ရှောက်မှုလိုအပ်သည့် ကလေးသူ ငယ်များ အာဟာရချို့တွဲလာခြင်းနှင့် ဖျားနာခြင်း
- ဘေးကင်းသန့်ရှင်းသည့် ရေများရယူသုံးစွဲနိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် ဝမ်းကိုက်ရောဂါနှင့် ကာလဝမ်းရောဂါ ကဲ့သို့သော ရေကြောင့်ကူးစက် ပျံ့ပွားသည့် ရော ဂါပိုးများပျံ့နှံ့ခြင်း
- ညွှဲဖျင်းသည့် ရေဆိုးနုတ်စနစ်များကြောင့် ဝမ်း လျှော့ဝမ်းပျက်ရောဂါများ ပျံ့ပွားလာပြီး ကလေး သူငယ်များ၊ HIV နှင့် AIDS ရော ဂါသည် များကို ပိုမိုထိခိုက်လာစေခြင်း
- လေထုညစ်ညမ်းမှု (မီးခိုးမြူ အက်ဆစ်မိုးကြောင့် မျက်ခမ်းစပ်ခြင်း၊ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းဆိုင် ရာ ရောဂါများ၊ နှင်းခူနာ၊ ပန်းနာရင်ကျပ်နှင့် ကင်ဆာရောဂါများဖြစ်ပွား စေနိုင်ခြင်း
- ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ၊ အာဟာရနှင့် ဘေး ကင်းသန့်ရှင်းသည့်ရေများကို ရယူသုံးစွဲနိုင်မှု နည်းပါးလာခြင်းကြောင့် ကိုယ်ဝင် ဆောင်မိခင် များနှင့် သန္ဓေသားလောင်းများ ထိခိုက်ခြင်း
- မိသားစုအစီအစဉ်ချမှုကဲ့သို့သော ဝန်ဆောင်မှု များကို ရယူသုံးစွဲနိုင်ခြင်းမရှိသည့် ထိခိုက်မှုများ

ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- ရပ်ရွာတွင်း အသုံးချ ရေဖူလုံရေးစီမံချက်များ
- တစ်ကိုယ်ရေကျန်းမာရေး မြှင့်တင်ခြင်း
- ရေဒီယိုနှင့် အခြားမီဒီယာ သတင်းပြန်ကြားရေးအစီအစဉ်များ
- မိုးခေါင်မှုကြိုတင်သတိပေးမှုဆိုင်ရာ ဇလဗေဒသတင်းအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း
- ရပ်ရွာကျန်းမာရေးမှတ်တမ်းများ ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် လေ့လာ သင်ယူခြင်း
- ကလေးသူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများ၊ အမျိုးသားများနှင့် ထိခိုက်လွယ်သူ များအား ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုမှ မည်သို့ထိခိုက်စေကြောင်းနှင့် ရာသီ ဥတုပြောင်းလဲမှုအကြောင်းရင်းများကို ရပ်ရွာလူထုအား အသိပညာပေး ခြင်း
- မြို့ပြပတ်ဝန်းကျင်အတွင်း အစိမ်းရောင်နယ်မြေများကို တိုးပွားစေခြင်း
- အရင်းအမြစ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာများ၊ ဗဟုသုတများနှင့် တုန့်ပြန်မှုနည်းလမ်းများကို မြေပုံရေးဆွဲခြင်း
- ရောဂါဘယပျံ့ပွားမှုပုံစံကို ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများမှ မည်သို့သက်ရောက်ထိခိုက်စေကြောင်းကို ဆေး ဝါးကျွမ်းကျင်လုပ်သားများအား အမြင်ဖွင့်သင်တန်းပေးခြင်း

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- အသင်းတော်များနှင့် ရပ်ရွာလူထုများအား မိမိတို့အသိုက်အဝန်းရှိ HIV နှင့် AIDS ရောဂါသည်မိသားစုများအပါအဝင် အပယ်ခံများနှင့် ဆင်းရဲ သား ကဲ့သို့သော အုပ်စုများကို ဂရုတစိုက်ဝန်ဆောင်မှုပေးရန် အားပေး တိုက်တွန်းခြင်း
- SODIS သို့မဟုတ် ဇီဝသဲရေစစ်ကဲ့သို့သော ရေသန့်စင်ပြုပြင်မှု ကိရိ ယာများကို အသုံးပြုနိုင်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း
- မိသားစုဟင်းခင်းများ
- အများပိုင်ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိုက်ပျိုးခင်းများ ထူထောင်၍ ထိန်းသိမ်း ပြုစုခြင်း

အစွန်းရောက်ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)

- မြေဆီလွှာယိုယွင်းပျက်စီးမှုကဲ့သို့သော တဖြည်းဖြည်းဖြစ်ပျက်သည့် အရာ များအပါအဝင် ရပ်ရွာအတွင်းရှိ အခြားအရဲစွန့်ရမှုများကို မြေပုံရေးဆွဲခြင်း
- အရေးပေါ်ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှု၊ တုန့်ပြန်မှုအစီအမံများ၊ ကလေးသူငယ် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းတို့အပါအဝင် ရပ်ရွာဘေးအန္တရာယ်လျော့ချ ရေး မဟာဗျူဟာများချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

ပြည်နယ်နှင့်နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- လူထုကျန်းမာရေးဖွဲ့စည်းပုံအတွင်း ဘေးအန္တရာယ်အစီအမံများ ထည့် သွင်းဖော်ဆောင်ခြင်း
- မွေးကင်းစကလေးသူငယ်များ၏ အာဟာရကို မြှင့်တင်ရန် အာဟာရဖြည့် တင်ရေးအစီအစဉ်များ ဖော်ဆောင်ခြင်း
- ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းလေ့လာဆန်းစစ်မှုနှင့် တားဆီးကာကွယ်ရေး

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ | **လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

ကျန်းမာရေး၊ အာဟာရနှင့် ဘဝသာယာရေး

	<p>အစီအစဉ်များ</p> <ul style="list-style-type: none"> ထိခိုက်လျက်ရှိသည့် ကျန်းမာရေးကဏ္ဍအတွင်း ဝန်ဆောင်မှု ပိုမိုကောင်းမွန်လာသည်။ ဒေသတွင်း ကျန်းမာရေး၊ အာဟာရနှင့် ဘဝသာယာရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များ ရပ်ရွာအခြေပြု ကျန်းမာရေးတုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ကူညီရန် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း
--	---

ကျန်းမာရေး၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဘေးအန္တရာယ်များ

<ul style="list-style-type: none"> အပူလှိုင်းနှင့်ဆက်စပ်သည့် ဖိအားများနှင့် သေဆုံးမှုများ တိုးပွားလာခြင်း ခြင်၊ ယင်များ ထူထပ်ပျံ့နှံ့လာပြီး ငှက်ဖျား၊ နိုင်းမြစ်အနောက်ပိုင်းကူးစက်ရောဂါပိုးများနှင့် မွှားကောင်များကြောင့် ကူးစက်ပျံ့နှံ့သည့် အဆစ်ရောင်နာရောဂါတစ်မျိုး ကဲ့သို့သော ရေကြောင့်ကူးစက်ပျံ့နှံ့သည့် ရောဂါ ပိုးများ တိုးပွားလာခြင်း ငတ်မွတ်ခြင်းနှင့် အာဟာရချို့တဲ့ခြင်း၊ အသက်ရှူလမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ကူးစက်ရောဂါများနှင့် အရေပြားရောဂါများ၊ ဦးနှောက် အမြှေးပါးရောင်ရောဂါများကဲ့သို့သော ရောဂါကူးစက်မှု အန္တရာယ်များ မြင့်မားလာခြင်း အစာအဆိပ်သင့်ခြင်း ကဲ့သို့သော အစာကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါကူးစက်မှုများ တိုးပွားလာခြင်း ဒေသသစ်များသို့ ရောဂါပိုးများ ကူးစက်ပျံ့နှံ့ခြင်း HIV နှင့် AIDS ရောဂါသည်များအတွက် ART ဆေးများရရှိရန် ခက်ခဲလာခြင်း မြို့ပြသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုနှင့် လူဦးရေ ထူထပ်သိပ်သည်းလာမှု၊ စံမီသည့် ဘဝနေထိုင်မှု အဆင့်အတန်းများ၊ ရေသုံးနုတ်စနစ်များအတွက် ဖိအားများ၊ တစ်ကိုယ်ရေ ကျန်းမာရေး ညံ့ဖျင်းမှုများကြောင့် ဝမ်းလျှော့ဝမ်းပျက်ခြင်းနှင့် ကာလဝမ်းရောဂါကဲ့သို့သော ရောဂါကူးစက်မှုကဲ့သို့သော ကျန်းမာရေး အရဲစွန့်ရမှုများ မြင့်တက်လာခြင်း လေထုသန့်စင်မှု အရည်အသွေးများနိမ့်ကျလာခြင်းကြောင့် နှလုံးနှင့် အဆုတ်ရောဂါ ဖြစ်ပွားမှု တိုးပွားလာခြင်း 	<p>မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ရာသီဥတု သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုနှင့် ဆက်စပ်ထွက်ပေါ်လာသည့် ထိခိုက်မှုများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ထိခိုက်မှုများနှင့် ဖျားနာမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် အခြားသူများအား သင်တန်းပေးခြင်း အရင်းအမြစ်များ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ ပစ္စည်းဥစ္စာများ၊ ဗဟုသုတများနှင့် တုန့်ပြန်ရေးနည်းလမ်းများကို မြေပုံရေးဆွဲခြင်း ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အရဲစွန့်ရမှုနှင့် တုန့်ပြန်မှုများအကြောင်း ရပ်ရွာလူထုအား အသိပညာပေးခြင်း၊ ဥပမာ ခြင်ထောင်များ၊ အရိပ်ရပင်များ၊ ချက်ပြုတ်နည်းများ ကျန်းမာရေးနှင့် လိုက်ဖက်သည့်စားသုံးမှုကဲ့သို့သော အာဟာရမြှင့်တင်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်များ ဖော်ဆောင်ခြင်း ရောဂါပျံ့ပွားမှု တိုင်းတာခြင်းနှင့် အရေးပေါ်အစီအမံများ ရေးဆွဲချမှတ်ခြင်း ကျန်းမာရေးစနစ်များနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း <p>အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ဟင်းခင်းများ စိုက်ပျိုးခြင်း အစားထိုးသီးနှံများ စိုက်ပျိုးခြင်း အစားထိုး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများအတွက် စီမံချက်များ ပူးပေါင်းရေးဆွဲခြင်း အသေးစားချေးငွေလုပ်ငန်းများ ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့များ <p>အစွန်းရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ဥပမာ ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းများ၊ ရေလွှမ်းမိုးမှုများ၊ အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ၊ ကျန်းမာရေး ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု၊ ထိခိုက်လွယ်သူများ၊ HIV နှင့် AIDS ရောဂါသည်များ၊ ကလေးသူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအကြား ဦးစားပေးသတ်မှတ်ခြင်း ကဲ့သို့သော ဘေးအန္တရာယ် ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများပါဝင်သည့် ပညာပေးအစီအစဉ်များ
---	---

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ

လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ

ကျန်းမာရေး၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဘေးအန္တရာယ်များ

- အိမ်၌ ကူညီပေးရန် လိုအပ်သဖြင့် သို့မဟုတ် ကလေးငယ်များ ဖျားနာ၍ ကျောင်းတက်နိုင်ခြင်း မရှိသဖြင့် ပညာရေးဆိုးရွား နိမ့်ကျလာခြင်း၊ ဥပမာ ရေခဲခဲရန်၊ စိုက်ပျိုး ရေးလုပ်ငန်းတွင် ကူညီရန် သို့မဟုတ် နာမကျန်းသည့် မိသားစုဝင်များကို ပြုစုစောင့်ရှောက်ရန်
- ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ ကမောက်ကမဖြစ်ခြင်း
- ကလေးငယ်များ လမ်းပျောက်၍ မိသားစုများနှင့် ဝေးကွာသွားခြင်း
- လူမှုရေးကွန်ယက်များ ကမောက်ကမဖြစ်မှု၊ မိသားစုဝင်များနှင့် အပေါင်းအသင်းမိတ်ဆွေများ ပျောက်ဆုံးခြင်း၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာများ ပျောက်ဆုံးခြင်းနှင့် စိတ်ဓာတ်ရေးရာထိခိုက်မှုများကြောင့် အလုပ်အကိုင်များ ပျောက်ဆုံးခြင်း၊ စိတ်ဖိစီးမှုများနှင့် သေကြောင်းကြုံ စည်မှုများ တိုးပွားလာခြင်း
- အပူလှိုင်းဖြစ်ခြင်း၊ ရေလွှမ်းမိုးခြင်း၊ ရွံ့မြေပြိုဆင်းခြင်း၊ မုန်တိုင်းတိုက်ခတ်ခြင်းနှင့် ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း ကဲ့သို့သော အစွန်းရောက် ရာသီဥတု အဖြစ်အပျက်များကြောင့် ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှု၊ ရောဂါကူးစက်မှုနှင့် သေဆုံးမှုများ တိုးပွားလာခြင်း
- သက်ရောက်ထိခိုက်မှုများကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းနေရာချထားမှု များပြားလာခြင်း
- ရေသေအိုင်များကြောင့် ငှက်ဖျား၊ အထက်လန်အောက်လျှော့ကဲ့သို့သော ရေကြောင့် ကူးစက်ပျံ့နှံ့သည့် ရောဂါပိုးများ တိုးပွားလာခြင်း
- သီးနှံများ၊ တိရစ္ဆာန်များ၊ စားသောက်ကုန်များ ပျက်စီးခြင်းနှင့် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ပျက်စီးခြင်းကြောင့် အစားအစာပြတ်လပ်ခြင်း
- မိလ္လာစနစ်များပျက်စီးခြင်း၊ ရေအရင်းအမြစ်များနှင့် လျှံတက်လာသည့် ရေများ ညစ်ညမ်းခြင်းတို့ကြောင့် ကျန်းမာရေးထိခိုက်ခြင်း
- အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသည့် စွန့်ပစ်အညစ်အကြေးပုံများ ရေလွှမ်းမိုးခြင်း သို့မဟုတ် မုန်တိုင်း တိုက်ခတ်သဖြင့် ပျက်စီးခြင်းကြောင့် ထွက်ပေါ်လာသည့် ဓာတုညစ်ညမ်းမှုများကြောင့် ဖျားနာခြင်း
- ပုပ်ပွနေသည့်အရာများ မျောလွင့်ခြင်းကြောင့် ရောဂါဘယကူးစက်ပျံ့နှံ့မှု

- ဆေးဝါးထောက်ကူပစ္စည်းများ ထောက်ပံ့ပေးသည့် အရေးပေါ်စီမံချက်စနစ်များ
- ရပ်ရွာအခြေပြု ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးလမ်းညွှန်များနှင့် တိုင်ပင်အကြံပေးခြင်း၊ စိတ်ဖိစီးမှုအတိုင်ပင်ခံ အကြံပေးလုပ်ဆောင်ချက်များ
- လူထုရေဒီယိုအပါအဝင် ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များ
- အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးနှင့် တုန့်ပြန်ရေးအစီအမံများ
- ကျန်းမာရေးကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုလုပ်ဆောင်ချက်များ
- မုန်တိုင်းအကာအကွယ်များ၊ ခြင်ထောင်များ၊ ရေလွှမ်းမိုးမှု လွတ်မြောက်ရေး လမ်းကြောင်းများ
- တာရှည်ခံအစားအစာနှင့် အရေးပေါ်အသုံးအဆောင်သိုလှောင်ရုံများ
- ကလေးသူငယ်၊ ကိုယ်ဝင်ဆောင်မိခင်၊ မသန်စွမ်းသူ၊ သက်ကြီးရွယ်အို၊ အိုမင်း မစွမ်းသူ HIV နှင့် AIDS ရောဂါသည်စသည့် ထိခိုက်ရန် အလွယ်ကူဆုံးသူများကို ကူညီရန် ရပ်ရွာအခြေပြု ဘေးအန္တရာယ် တုန့်ပြန်ရေး မဟာဗျူဟာများချမှတ်ခြင်း
- ကျွေးမွေးပြုစုခြင်း၊ မှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် ကွဲကွာကလေးငယ်များကို ပြုစုစောင့် ရှောက်ခြင်း၊ ကလေးကယ်ဆယ်ရေးအဆောက်အဦ၊ အရေးပေါ်စာသင်ကျောင်းစသည်တို့ပါဝင်သည့် ကလေးသူငယ်ပြုစုစောင့်ရှောက်ရေးဂေဟာများ
- ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများကို ဖုန်း၊ ဓာတ်မီး၊ လူနာထမ်းစဉ်၊ ဆေးဝါးအိတ်၊ စက်လှေစသည့် အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး အသုံးအဆောင်များ ထုတ်ပေးခြင်း
- ဘေးအန္တရာယ်ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုနှင့် ရှေးဦးသူနာပြုသင်တန်းများ
- အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေး ဓမ္မစင်ညှိနှိုင်းရေးမှူးများ ခန့်အပ်ခြင်း
- ရပ်ရွာအခြေပြု ဘေးအန္တရာယ် ပညာပေးအစီအစဉ်များ၊ ဥပမာ ချွတ်ယွင်းပေါက်ပြဲသည့် ဝါယာကြိုးများကို ပြင်ဆင်တပ်ဆင်မှု
- ကယ်ဆယ်ရေးပညာပေးအစီအစဉ်များ၊ ဥပမာ ပိတ်လှောင်မိပါက ဖုန်ထအောင်ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှုမပြုရေး၊ ပါးစပ်ကို တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားရေး၊ ကယ်ဆယ်မည့်သူများကို လေချွန်၍ဖြစ်စေ ခေါက်၍ဖြစ်စေ အချက်ပေးခြင်း
- ဒေသတွင်း ဘေးအန္တရာယ်တုန့်ပြန်ရေး အရင်းအမြစ်မြေပုံရေးဆွဲခြင်း

ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- ဒေသအာဏာပိုင်များမှ ရပ်ရွာများအတွင်း ကျယ်ပြန့်သည့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများ ဖော်ဆောင်ပေးခြင်း
- အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ ပူးပေါင်း၍ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာကပ်ဆိုးများကို လျော့ချခြင်းနှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်း
- အစိုးရ၊ အရေးပေါ်ဝန်ဆောင်မှု၊ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အရဲစွန့်ရမှုများအတွက် ဒေသခံများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို NGOs များမှပူးပေါင်း မြှင့်တင်ပေးခြင်း
- မြို့ပြတည်ဆောက်မှုအတွက် အမှိုက်လျော့ချရေး ရည်မှန်းချက်များထားရှိခြင်း

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ | **လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

ကျန်းမာရေး၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဘေးအန္တရာယ်များ

r/vt:uf
 ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းပျက်စီးမှုများမှ အခြားမည်သည့်နည်းလမ်းများဖြင့် ကလေးသူငယ်များ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများ၏ ကျန်းမာရေးအပေါ် သက်ရောက်ထိခိုက်စေနိုင်သနည်း။

- ဘေးအန္တရာယ်ဆက်စပ် ရောဂါဘယများကို စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် စောင့်ကြပ်ခြင်း၊ အရဲစွန့်ရမှုများကို မြေပုံရေးဆွဲခြင်းနှင့် ဦးစားပေးတုံ့ပြန်ဖြေရှင်းရန် ရပ်ရွာလူထု၏ ထိခိုက်လွယ်မှုကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း
- အမျိုးသား ကာကွယ်ဆေးအစီအစဉ်များ
- အရဲစွန့်ရမှုများအကြောင်းကို အသိပေးရန်နှင့် သတင်းအချက်အလက်များရယူနိုင်ရန် လူထုအခွင့်အရေးများကို သေချာစေရန် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခြင်း
- ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်ငန်းများအတွင်း ပါဝင်လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ဒေသအာဏာပိုင်များကို သင်တန်းပေးခြင်း
- အမျိုးသား ဘေးအန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲရေး စီမံချက်များ
- ရေအရည်အသွေး၊ အစားအစာဖူလုံရေး၊ ရေဆိုးနွတ်ခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေ ကျန်းမာရေး လုပ်ဆောင်ချက်များ
- သန့်ရှင်းရေးလုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် သတိပေးအစီအမံများ
- ရေကြောင့်ကူးစက်ပျံ့နှံ့သည့် ရောဂါများနှင့် ဓာတုဘေးအန္တရာယ်ကာကွယ်ရေး လုပ်ဆောင်ချက်များ
- ရပ်ရွာလူထုနှင့် ကယ်ဆယ်ရေးလုပ်သားများကို စိတ်ဓာတ်ကျန်းမာရေးနှင့် ဘဝသာယာရေး အထောက်အပံ့များ ကူညီပေးခြင်း

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ

လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ

- အစွန်းရောက် မိုးလေဝသ၊ ရေလွှမ်းမိုးခြင်း၊ မိုးခေါင်ရေရှားမှု၊ ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းများ၊ မုန်တိုင်းများ၊ အပူချိန်မြင့်တက်ခြင်းများ၊ ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုများကြောင့် ကျေးလက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ ပျက်စီးခြင်း
- သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ်များ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ပျောက်ဆုံးခြင်းကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ ပျောက်ဆုံးခြင်း
- အမျိုးအစားကွဲပြားမှုမရှိခြင်းနှင့် လုပ်ဆောင်ချက်တစ်ခုတည်းအပေါ် အလွန်အမင်းမှီခို အားထားခြင်းကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပျက်စီးခြင်း၊ ဥပမာ မိုးရေသွင်းစိုက်ပျိုးရေး
- အစားထိုး အရင်းအမြစ်များ၊ နည်းပညာများ၊ ကျွမ်းကျင်မှုများနှင့် ဘဏ္ဍာရေးအရံ ငွေများရရှိရန်ခက်ခဲခြင်းကြောင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပျက်စီးခြင်း
- မိုးလေဝသပုံစံနှင့် ထိခိုက်မှုများ ပြောင်းလဲလာခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ ပျက်စီးခြင်း
- ရေလွှမ်းမိုးခြင်း သို့မဟုတ် မြေပြိုခြင်းကြောင့် မြို့ပြလုပ်ကွက်များ ပျက်စီးခြင်း
- အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပျက်စီးခြင်းမှ လူများအား ဘေးကင်းမှုမရှိသည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ဆောင်ချက်များကို လုပ်ကိုင်လာရစေခြင်း သို့မဟုတ် ဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်လွယ်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များကို လုပ်ဆောင်လာရစေခြင်း
- အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပျက်စီးသွားသဖြင့် ချေးငွေများ ပြန်လည်မဆပ်နိုင်ခြင်း
- ကျေးလက်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ ပျက်စီးသွားသဖြင့် မြို့ပြဒေသများသို့ အလွန်အမင်းရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်လာကြသ ဖြင့် မြို့ပြလူဦးရေ ထူထပ်သိပ်သည်းလာခြင်း

မှတ်ချက်
စိုက်ပျိုးရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများနှင့် ဆက်စပ်သည့် လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှုနည်းလမ်းများနှင့် ထိခိုက်မှုများကို ပိုမိုကြည့်ရှုရန် နောက်အခန်းကိုဆက်လက် ကြည့်ရှုပါ။

မသေချာမရောမမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း

- ရပ်ရွာတွင်း ဗဟုသုတဖလှယ်ရေး ခရီးစဉ်များ
- ဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးအတွက် လူမှုကွန်ယက်များနှင့် အပြန်အလှန် ရိုင်းပင်းကူညီမှုစနစ်များ
- မြို့ပြဈေးကွက် သတင်းအချက်အလက်များကို ကျေးလက်ဒေသများမှ ရရှိနိုင်မှု
- အစားထိုးအသက်မွေးဝမ်းကျောင်း သင်တန်း
- ပြန်ပြည့်မြဲစွမ်းအင်၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် ဆောက်လုပ်ရေး၊ အမှိုက်သရိုက်ပြန်လည်ပြုပြင်သုံးစွဲရေးတို့ပါဝင်သော မြို့ပြအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်း
- ပညာပေးခြင်းနှင့် အမြင်ဖွင့်သင်တန်းပေးခြင်း
- သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ထိခိုက်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့် ဒေသတွင်းမှတ်တမ်းထိန်းသိမ်းမှုများ တိုးတက်အောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- ရိုးရာဓလေ့များနှင့် အလေ့အထများကို အမြင်ဖွင့်သင်တန်းပေးခြင်း
- ပင်ကြားညှပ်စိုက်ပျိုးခြင်း/ ဂေဟဗေဒသဘာဝစိုက်ပျိုးရေး

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- ကျွမ်းကျင်မှုသင်တန်းများပေးခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်းများ လုပ်ဆောင်ခြင်း
- စီးပွားဖြစ် စိုက်ပျိုးခြင်း
- အစားထိုးဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်းများအတွက် အသေးစားချေးငွေများ ဖော်ဆောင်ခြင်း
- ရပ်ရွာလူထု အသေးစားအာမခံများ ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအမျိုးမျိုးပြုလုပ်ခြင်း
- ကွဲပြားသောအိမ်ထောင်စုနှင့် ရပ်ရွာအခြေခံပစ္စည်းဥစ္စာများ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း
- ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီနိုင်မှုနှင့် တိုက်ရိုက်ရောင်းဝယ်မှုများကို တိုးတက်စေခြင်း
- ရပ်ရွာမှ ဦးစီးသည့်စိုက်ပျိုးရေး၊ ဥပမာ အော်ဂဲနစ်ဇီဝစိုက်ပျိုးရေး၊ လယ်ကွက် ခွဲဝေသုံးစွဲခြင်း
- တန်ဖိုးမြင့်ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းနှင့် သီးနှံဈေးကွက်တင်ခြင်းများဖြင့် 'တန်ဖိုးကွင်းဆက်'ကို မြှင့်တင်ခြင်း
- စီးပွားရေးမတည်ငွေများ၊ ချေးငွေများနှင့် ဆုကြေးများ
- အသေးစားချေးငွေများ၊ ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုများ၊ အကြွေးဝယ်စနစ်နှင့် ချေးငွေများကို ရပ်ရွာလူထုမှ ရရှိနိုင်အောင် အာမခံပေးခြင်း၊ အထူးသဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်ကျရောက်ပြီးနောက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ပြန်လည်စတင်လည်ပတ်ရန်

အစွန်းရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)

- ရိုးရာမျိုးစေ့သိုလှောင်ဘဏ်များ

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ | **လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ

မှတ်ချက်
အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအပေါ် အခြား မည်သည့်သက်ရောက်မှုများ ထိခိုက် လျက်ရှိသနည်း။

- ဌာနဗဟုသုတဘဏ်များ/ မြေပုံများ
- ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း**
- ရာသီဥတု/ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဂျန်ဒါအလိုက်ထိခိုက်မှုများကို အသိပညာပေးခြင်း
- ဒေသတွင်းနှင့် ရပ်ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များ၊ မျှတစွာရရှိခံစားနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်၍ အကျိုးအမြတ်တန်းတူခွဲဝေပေးခြင်း
- မျှတသည့် ပြည်တွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး စည်းမျဉ်း ဥပဒေများအတွက် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း
- လူမှုဖူလုံရေးလုပ်ငန်းများ၊ အာမခံ၊ ပင်စင်နှင့် အစိုးရထောက်ပံ့ကြေးများ အပါအဝင်
- အခြေခံလူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ရပ်ရွာလူထုမှ ရယူအသုံးပြုနိုင်မှု တိုး တက်လာအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း
- သဘာဝသယံဇာတအရင်းအမြစ် စီမံခန့်ခွဲရေး စီမံချက်များနှင့် စည်းမျဉ်း ဥပဒေများ
- ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာအခွင့်အရေး
- သစ်တောများနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း/ ရေရှည် တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် စီမံခန့်ခွဲမှု
- ဒေသတွင်းအစိုးရမူဝါဒများ၊ မဟာဗျူဟာများနှင့် အကောင်အထည်ဖော် ရေး အစီအမံများ
- ဒီမိုကရေစီကျသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုနှင့် တာဝန်ခံမှု
- သင့်တင့်မျှတ၍ တန်းတူညီမျှသည့် လုပ်ခလစာကို ဥပဒေအရအာမခံ ပေးရန် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း
- ဘေးကင်းခြင်းမရှိသည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို လျှော့ချရန် ငွေကြေးနှင့် အခြားမက်လုံးများ
- ဂျန်ဒါတန်းတူညီမျှမှုနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ထောက်ပံ့ပေးသည့် ဒေသတွင်း မူဝါဒများ
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲ၍ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိသည့် ပြန်လည်နေရာချထားရေး အစီအစဉ်များ

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ | **လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

စိုက်ပျိုးရေး - ဆည်မြောင်း၊ မြေအသုံးပြုမှုနှင့် ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်း

- အမျိုးသမီးများ၊ လူနည်းစုများ သို့မဟုတ် ဌာန တိုင်းရင်းသားများအတွက် မြေယာအခွင့်အရေး မရှိခြင်းကြောင့် မြေကိုရေရှည် တည်တံ့စွာစီမံခန့်ခွဲနိုင်ရန် ခက်ခဲခြင်း၊ သို့မဟုတ် ၎င်းတို့စီမံခန့်ခွဲ လျက်ရှိသည့်မြေမှ ရွှေ့ပြောင်းစေခြင်း
- အစိုးရ သို့မဟုတ် စက်မှုလုပ်ငန်းများသည် တွင်း ထွက်ပစ္စည်းတူးဖော်ခြင်း၊ ရေကာတာ တည်ဆောက်ခြင်း၊ သစ်တောလုပ်ငန်း၊ အခြေခံအဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတို့အတွက် လူများကို ရွှေ့ပြောင်းစေခြင်း
- စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ ပျက်စီးခြင်းနှင့် စားနပ်ရိက္ခာပြတ်လပ်ခြင်းကြောင့် ပိုမိုဆင်းရဲမွဲတေလာ၍ ထိခိုက်လွယ်လာခြင်း
- ရေပြတ်လပ်ခြင်း၊ ဥပမာ မိုးခေါင်ရေရှားမှု၊ ပူပြင်းသည့် ရာသီများ၊ မြစ်ရေကာတာများ သို့မဟုတ် မြစ်ကြောင်းလွှဲခြင်းများကြောင့်
- ရေလွှမ်းမိုးခြင်းနှင့် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် ဆည်မြောင်းရေနှင့် မြေဆီလွှာများအတွင်း ဆားငံဓာတ်တိုးပွားလာပြီး သီးနှံများကို ပျက်စီးခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးမြေလျော့နည်းလာခြင်း
- စိုက်ပျိုးမြေများ ရေဝပ်ခြင်း

- မသေချာမရောမမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း**
- အမျိုးသမီးများကို အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာများ သင်ကြားပေးခြင်း
 - အမျိုးသမီး ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းခြင်း
 - လယ်သမားလေ့ကျင့်သင်ကြားရေးကျောင်းများ ဖွင့်လှစ်ခြင်း
 - ပူပြင်းသည့်ကာလများ၌ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှုကို မြှင့်တင်ရန် ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့်စိုက်ပျိုးရေး
 - ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများကို အလိုက်သင့် ပြုလုပ်ရန် ဒေသတွင်း စိုက်ပျိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်ခြင်း
 - မြေနှင့်ထုတ်ကုန်များကို စီမံခန့်ခွဲရန် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို မြှင့်တင်ခြင်း
 - သရုပ်ပြစီမံကိန်းများ၊ ဥပမာ နှစ်ပတ်လည်စိုက်ပျိုးခင်းများ
 - လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် အလေ့အထအသစ်များအတွက် လေ့လာရေးခရီးများ၊ နီးနှောဖလှယ်ရေးခရီးစဉ်များ ဖန်တီးခြင်း
 - ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် အမျိုးသမီး၊ ကလေးသူငယ်နှင့် အမျိုးသားများအပေါ် ထိခိုက်မှုများကို ရပ်ရွာလူထုအား အသိပညာပေးခြင်း
 - မိုးလေဝသနှင့် ရာသီဥတုခန့်မှန်းချက်များနှင့် ကြိုတင်ဟောကိန်းများကို တိုးတက်စေခြင်း
 - အသုံးပြုပြီးရေများကို ပြန်လည်သုံးစွဲခြင်း၊ စွန့်ပစ်ရေများကို စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအတွင်းပြုပြင်သုံးစွဲခြင်း
- အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း**
- အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအတွက် ဝင်ငွေစီးကြောင်းအမျိုးမျိုး လုပ်ဆောင်ခြင်း
 - မိုးခေါင်ရေရှားမှု၊ မြေဆီထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်း နိမ့်ကျလာမှုများကို ခံနိုင်ရည်ရှိသည့် အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများအတွက် ဒေသတွင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး စီမံချက်များ
 - သီးနှံများ ပျက်စီးခြင်း၊ ဖြစ်ထွန်းမှုမရှိခြင်းများဖြစ်ပေါ်ပါက ပြန်လည်စိုက်ပျိုးရန် မျိုးစေ့ဘဏ်များ
 - အသေးစားလယ်သမားများအတွက် ရေအခွင့်အရေး
 - ထိရောက်အကျိုးရှိသည့် ဆည်မြောင်းစနစ်များ
 - မိုးရေသိုလှောင်ခြင်း
- အစွန်းရောက်ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)**
- ဆားဓာတ်၊ မိုးခေါင်ရေရှားမှု၊ ရေလွှမ်းမိုးမှုဒဏ်ခံ သီးနှံများ
 - ရိုးရာ/ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မြေစီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းများ
 - ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိသည့် တုန့်ပြန်ရေးနည်းလမ်းများ၊ ပိုင်ဆိုင်ပစ္စည်းများနှင့် အရင်းအမြစ် လေ့လာဆန်းစစ်ချက်

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ | **လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

စိုက်ပျိုးရေး - ဆည်မြောင်း၊ မြေအသုံးပြုမှုနှင့် ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်း

<p>မှတ်ချက် စိုက်ပျိုးရေးအပေါ် အခြား မည်သည့် သက်ရောက်မှုများ ထိခိုက်လျက်ရှိ သနည်း။</p>	<ul style="list-style-type: none"> သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ မြစ်ကမ်းနဖူးခိုင်မာအောင်လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ သီးနှံရော နှောသစ်တောစိုက်ခင်း နည်းပညာများကဲ့သို့သော ရပ်ရွာအခြေပြု ဘေးအန္တရာယ်အရဲစွန့်ရမှု လျော့ချရေးလုပ်ဆောင်ချက်များ ငတ်မွတ်ခြင်းဘေး လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် လျော့ချရေးအတွက် ရပ်ရွာလူ ထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို မြှင့်တင်ခြင်း ရေထိန်းသိမ်းချွေတာမှုအတွက် အကျိုးရှိထိရောက်သည့် ဆည်မြောင်း စနစ်များ ရေလွှမ်းမိုးမှုကို လမ်းကြောင်းလွှဲရန်/ ရေစိမ့်ဝင်မှုအားကောင်းစေရန် ရေလမ်းကြောင်းများ၊ ရေတားဆည်များ၊ ရေထိန်းတံများ စသည်ဖြင့် မြေအောက်ရေများ တိုးပွားလာစေရန် ရေဝေရေလဲ ဒေသများ၌ သစ် တော ပြုစုပျိုးထောင်ခြင်း/ပြန်လည်စိုက်ပျိုးခြင်း ရေလွှမ်းမိုးမှု ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များ <p>ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံအဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် သဘာဝသယံဇာတ စီမံခန့်ခွဲရေး အမျိုးသမီးများ၏ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ ရယူအသုံးချပိုင်ခွင့်နှင့် အမွေဆက် ခံပိုင်ခွင့်အတွက် မူဝါဒလျှောက်လဲခြင်း ပြောင်းလဲမှုများကို ဖိဖိစီးစီးကိုင်တွယ်ရန် ရပ်ရွာစောင့်ကြည့်ရေးကင်းစခန်း များထားရှိခြင်း ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိသည့် ရပ်ရွာနှင့် ပါဝင်ပတ်သက်သူများ မူဝါဒဖွံ့ဖြိုးရေး ရေဝေရေလဲဒေသ စီမံခန့်ခွဲရေး
---	---

စိုက်ပျိုးရေး - သီးနှံများ

<ul style="list-style-type: none"> မိုးပြင်းထန်မှု /ပုံမှန်မဟုတ်သော သီးနှံပျက်စီးခြင်း သီးနှံပျက်စီးခြင်းကြောင့် မျိုးစေ့များပျောက်ဆုံး ခြင်း ပိုးမွှားရောဂါကျရောက်မှု၊ မြေဆီလွှာပျက်ယွင်းမှု ဆားငံဓာတ်တိုးပွားလာမှု၊ ဆည်မြောင်းရေရှားပါး လာမှု၊ ဓာတုဓာတ်မြေဩဇာများ အလွန်အကျွံ သုံးစွဲမှုတို့ကြောင့် သီး ထွက်နှုန်းကျဆင်းလာခြင်း ဖျက်ပိုးများကျရောက်မှု၊ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ ဝင်ရောက်ဖျက်ဆီးမှု မိုးရွာသွန်းမှုမရှိခြင်းကြောင့် မျိုးစေ့ပျိုးထောင်ခြင်း နှင့် အညှောင့်ပေါက်မှု နှောင့်နှေးလာခြင်း အစွန်းရောက်မိုးလေဝသသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ များ၏ နေထိုင်စရာဝန်းကျင်များ၊ အသိုက်များ၊ ဥများကို ပျက်စီးစေပြီး ဒေသတွင်း အစာကွန် ယက်/ ဂေဟစနစ်ချိန်ခွင် လျှော့ကျမှုကို ပျက်စီး စေခြင်း ဆီးနှင်းထူထပ်ခြင်းကြောင့် သီးနှံများပျက်စီးဆုံး ဆုံးခြင်း အပူချိန်မြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် သီးထွက် နှုန်း ကျဆင်းလာခြင်း 	<p>မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ဒေသတွင်းမိုးလေဝသခန့်မှန်းချက်နှင့် ရာသီဥတုကြိုတင်ဟောကိန်းများကို ရရှိနိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခြင်း အသင့်လျော်ဆုံး ပျိုးကြွရက်နှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက် များစုဆောင်းခြင်းနှင့် ဖြန့်ဝေခြင်း သီးနှံအမျိုးမျိုးစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပင်ကြားညှပ်စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဂေဟစနစ်သဟဇာ တစိုက်ပျိုးရေး၊ သီးနှံရောနှောသစ်တောစိုက်ခင်းများ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ပြန်လည်စိုက်သွင်းခြင်း၊ ရိုးရာဗဟုသုတများနှင့် ပတ်သက်သည့် သင် တန်းပေးခြင်းများ လယ်သမားလေ့ကျင့်သင်ကြားရေးကျောင်းများ စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ရပ်ရွာစုစမ်းလေ့လာရေးခရီးစဉ်များ လယ်အကူအတွက် တိုးချဲ့လုပ်သားများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို မြှင့် တင်ခြင်း ထိုးဖောက်ဖျက်ဆီးတတ်သည့် ပိုးမွှားများနှင့် ၎င်းတို့၏ ပျံ့ပွားမှုပုံစံများကို မပြတ်စောင့်ကြည့်လေ့လာ၍ အစီရင်ခံခြင်း ရာသီဥတုနှင့် မိုးလေဝသအပြောင်းအလဲများ/ ရာသီအကူးအပြောင်း များနှင့် ပတ်သက်သည့် အမြင်ဖွင့်သင်တန်းများ <p>အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ခင်းကျင်းပြသရန်၊ နှီးနှောဖလှယ်ရန်နှင့် အမျိုးအစားကွဲပြားစုံလင်စေရန် လယ်သမားမျိုးစေ့ပြပွဲများ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ကွဲပြားစုံလင်စေခြင်း၊ ဥပမာ - မြေထည်လုပ် ငန်းများ၊ စားသောက်ကုန်လုပ်ငန်း၊ လက်မှုပညာ
--	--

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ

လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ

စိုက်ပျိုးရေး - သီးနှံများ

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ စိုက်ပျိုးရေးမဟုတ်သည့် လုပ်ငန်းများလည်ပတ်ရန် ရန်ပုံငွေများ ▪ ငွေစုငွေချေးနှင့် ဝင်ငွေတိုးလုပ်ငန်းများ၊ သီးနှံအလှည့်ကျစိုက်ပျိုးရေး၊ ဇီဝမြေဩဇာများနှင့် မြေဆွေးများ၊ ဇီဝပိုးမွှားထိန်းချုပ်စီမံရေး၊ ဖုံးအုပ်စိုက်ပျိုးရေး၊ သင့်လျော်သည့် မျိုးစေ့ရွေးချယ်မှုများ ▪ တန်ဖိုးမြင့်ထုတ်ကုန်လုပ်ငန်းနှင့် သီးနှံဈေးကွက်တင်ခြင်းများဖြင့် ‘တန်ဘိုးကွင်းဆက်’ကို မြှင့်တင်ခြင်း <p>အစွန်းရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ မိုးခေါင်ရေရှားမှု၊ ရေလွှမ်းမိုးမှု သို့မဟုတ် ဆားငံဓာတ်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိသည့် သီးနှံများ ▪ သီးနှံအသုံးပြုမှုနှင့် မြေဆီလွှာအရည်အသွေးများကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ရန် ‘လေလွင့်ပြုန်းတီးမှုမဲ့’ စိုက်ပျိုးရေး ▪ တိရိစ္ဆာန်များကို သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးစနစ်အတွင်း ထည့်သွင်းလည်ပတ်ခြင်းဖြင့် တိရိစ္ဆာန်ချေးများကို ပြန်လည်ပြုပြင်သုံးစွဲခြင်းနှင့် တိရိစ္ဆာန်ပရိတင်းထုတ်လုပ်ခြင်း ▪ အရေးပေါ်စီမံချက်၊ ဥပမာ - စားနပ်ရိက္ခာ အရန်သိုလှောင်ကုန်များ ▪ သီးနှံရိတ်သိမ်းနိုင်ခြင်းမရှိပါက ပြန်လည်စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် မျိုးစေ့များကို ဂရုတစိုက်သိုလှောင်ထားသည့် မျိုးစေ့ဘဏ်များ ▪ အစွန်းရောက်မိုးလေဝသအဖြစ်အပျက်များအတွက် မိသားစုအလိုက် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရေးစီမံချက်များ၊ ဥပမာ - ရေလွှမ်းမိုးခြင်းများနှင့် မိုးခေါင်ရေရှားမှု ▪ ဒေသထွက်သီးနှံများ၊ ဂေဟဗေဒသဟဇာတစိုက်ပျိုးရေး၊ ပင်ကြားညှပ်စိုက်ပျိုးရေး <p>ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ မူဝါဒများ ချမှတ်ခြင်းနှင့် စည်းကြပ်ခြင်းအတွက် အစိုးရမှ လူထုအသိုက်အဝန်း၊ NGOs၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် ရပ်ရွာလူထုများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခြင်း ▪ နိုင်ငံတော်အဆင့်နှင့် ဒေသအဆင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ စောင့်ကြည့်လေ့လာမှုနှင့် အစီရင်ခံစာစစ်များ ▪ အစိုးရ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ အစာရေစာပြတ်လပ်မှု ကပ်ဆိုးလျော့ချရေးစီမံချက်များအတွက် ပူးတွဲလုပ်ဆောင်ခြင်း ▪ တောရိုင်းတိရိစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးနယ်မြေများ၊ အမျိုးသားဥယျာဉ်များ ထူထောင်၍ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဖြင့် ဒေသခံများကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း
--	--

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ

လိုက်လျောညီထွေတုန့်ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ

စိုက်ပျိုးရေး - မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များ

- ရောဂါပိုးကျရောက်ခြင်း၊ ပိုးမွှားများ၊ မိုးခေါင်ရေရှားမှုများ၊ အပူချိန်မြင့်တက်ခြင်း၊ ရေနှင့်စားကျက်မြေများသို့ သွားလာခြင်းကြောင့် မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များ ကျဆင်းလာခြင်း
- မိုးခေါင်ရေရှားမှုနှင့် မြေဆီလွှာယိုယွင်းပျက်စီးမှုကြောင့် စားကျက်မြေများလျော့နည်းလာသဖြင့် မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များ ကျဆင်းလာခြင်း
- မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းကြောင့် ပိုမိုထိခိုက်ရန် လွယ်ကူလာပြီး အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ ပျက်စီးခြင်း
- အပူလှိုင်းရိုက်ခတ်ခြင်း၊ ရေခက်ခဲခြင်း၊ ရောဂါကျရောက်ပျံ့ပွားမှုပုံစံ ပြောင်းလဲလာခြင်း၊ ပိုးမွှားများ ထိုးဖောက်ပျက်ဆီးခြင်းတို့ကြောင့် မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များ သေဆုံးမှု မြင့်မားလာခြင်း
- ကျွဲနွားများ နယ်ကျော်ကျက်စားခြင်းကြောင့် မျိုးနွယ်စု ပဋိပက္ခဖြစ်ခြင်း

မှတ်ချက်
မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်များအပေါ် အခြားမည်သည့်သက်ရောက်မှုများ ထိခိုက်လျက်ရှိသနည်း။

မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း

- ရိုးရာတိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး စီမံခန့်ခွဲမှု အလေ့အထများကို မြေပုံဆွဲခြင်း
- သမိုင်းလာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း
- ဈေးကွက်အခြေပြု ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များနှင့် လူမှုကွန်ယက်များ
- လယ်သမားလေ့ကျင့်သင်ကြားရေးကျောင်းများ
- စိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ ဗဟုသုတကွန်ယက်များ တည်ထောင်ခြင်း
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် စားကျက်မြေစီမံခန့်ခွဲမှု
- နိုင်ငံတော်အဆင့်၊ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသတွင်းအဆင့် အသိပညာပေးလုပ်ငန်းများ
- ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲသည့် စားကျက်မြေ၊ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် စားကျက် မြေစီမံခန့်ခွဲရေး
- ရပ်ရွာအခြေပြု တိရစ္ဆာန်ကျန်းမာရေး စီမံခန့်ခွဲမှု

အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- ကိုယ်ထူကိုယ်ထအဖွဲ့များ တည်ထောင်ခြင်း
- ကုန်စည်လျှော့ချခြင်း၊ ပြန်လည်ဖြည့်တင်းခြင်းနှင့် အမျိုးမျိုးပြောင်းလဲထုတ်လုပ်ခြင်း
- ကျေးလက်သက်ရ ဝါရင့်ပုဂ္ဂိုလ်များအား လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း

အစွန်းရောက် ရာသီဥတုအဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)

- သီးနှံရိတ်သိမ်းနိုင်ခြင်းမရှိပါက ပြန်လည်စိုက်ပျိုးနိုင်ရန် မျိုးစေ့များကို ဂရုတစိုက်သိုလှောင်ထားသည့် မျိုးစေ့ဘဏ်များ
- မွေးမြူရေးတိရစ္ဆာန်လှောင်အိမ်များ၊ သားဖောက်ရုံများ

ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ခြင်း

- ပဋိပက္ခဖျေဖြေရေးအတွက် ဒေသတွင်းငြိမ်းချမ်းရေး တည်ဆောက်ရေးကော်မတီများ
- ကျေးရွာပိုင်စားကျက်မြေစီမံခန့်ခွဲရေး ကော်မတီများ
- ရပ်ရွာအတွင်း မျိုးစေ့ဖြန့်ဝေမှု မဟာဗျူဟာများကို ထောက်ပံ့အားပေးခြင်း
- တိရစ္ဆာန်ဆေးခန်း၊ တိမွေးကုများနှင့် ဆေးဝါးများအတွက် စိုက်ပျိုးရေးအစီအစဉ်များ

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ | **လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ**

- သည်းထန်သည့်မိုးရွာသွန်းမှုများ၊ တောမီးများ၊ ဆိုင်ကလုန်းများ၊ ရေလွှမ်းမိုးမှုများ သို့မဟုတ် အပူလှိုင်းရိုက်ခတ်ခြင်းများကြောင့် မြို့ပြနှင့်ကျေးလက် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပြိုလဲပျက်စီးခြင်း - လမ်းများ၊ တံတားများ၊ ရေနှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစနစ်များ
- အခြေချနေထိုင်ခြင်း၊ ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့် ဝန်ဆောင်မှု (ဥပမာ - ဈေးကွက်များ၊ ကျန်းမာရေး ဌာနများနှင့် ကျောင်းများ) လက်လှမ်းမီနိုင်မှု ကမောက်ကမဖြစ်ခြင်း
- လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲလာခြင်းကြောင့် ဈေးကွက်လက်လှမ်းမီခြင်း
- အိုးအိမ်များ၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများ၊ ကျွဲ၊ နွားရုံများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ ဥပမာ - ရေလွှမ်းမိုးခြင်း၊ မိုးသည်းထန်ခြင်း၊ ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းများကြောင့်
- မိုးသည်းထန်ခြင်း၊ ရေလွှမ်းမိုးခြင်းနှင့် သဘာဝပေါက်ပင်များ ပြောင်ရှင်းသွားခြင်းကြောင့် ရွံ့မြေပြိုဆင်းခြင်း
- ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် လူဦးရေ ထူထပ်သိပ်သည်းခြင်းကြောင့် မြို့ပြအခြေခံ အဆောက်အအုံများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်း၊ ဥပမာ ရေလျှပ်စစ်ဓာတ်အားနှင့် မိလ္လာ
- အိုးအိမ်များနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးသွားသဖြင့် ရွှေ့ပြောင်း နေရာချထားမှုများ မြင့်မားလာခြင်း

မှတ်ချက်
သင့်အနေဖြင့် လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းမြင့်မားလာအောင် မည်သို့ ကူညီပေးနိုင်သနည်း။ သင့်ကိုယ်ပိုင် အတွေ့အကြုံများကို အသုံးပြု၍ ရပ်ရွာလူထု၊ NGOs နှင့် ဒေသအစိုးရများအား မေးမြန်းပါ။

- မသေချာမရေရာမှုအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း**
- ရပ်ရွာလူထု အစိုးရနှင့် စက်မှုကဏ္ဍများအတွက် ဗဟုသုတနှီးနှောဖလှယ်ရေးခရီးစဉ်များ
- အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း**
- မြို့ပြလူဦးရေထူထပ်သိပ်သည်းမှုကို တားဆီးကာကွယ်ရန် ကျေးလက်အသက် မွေးဝမ်းကျောင်းများနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း
 - အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ ဥပမာ - ရေလွှမ်းမိုးမှု လျော့ချရေးလုပ်ဆောင်ချက်အဖြစ် စင်မြင့်များနှင့် မြင့်မားသည့် သိုလှောင်ရုံများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးကုသည့် မီးဖိုများနှင့် တိရိစ္ဆာန်လှောင်အိမ်များ
 - ရပ်ရွာအခြေပြု အခြေခံအဆောက်အအုံထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ပြုပြင်ခြင်း အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းများ
- အစွန်းရောက်ရာသီဥတု အဖြစ်အပျက်များအတွက် ပြင်ဆင်ခြင်း (ဘေးအန္တရာယ်များ)**
- ဘေးအန္တရာယ်အတွင်း ရှင်သန်နိုင်ရန် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာစေသည့် အရဲစွန့်ရမှုများ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသားတန်းတူညီမျှမှုရရှိမှုများကို ပညာပေးခြင်းနှင့် အမြင်ဖွင့်သင်တန်းပေးခြင်း
 - အရေးပေါ်အသုံးပြုရန်အတွက် ဒေသတွင်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးများ စီမံခြင်း
 - ကြိုတင်သတိပေးစနစ်များ
 - လျော့စောက်များမှ ဝေးကွာသည့် နေရာ၌ တည်နေရာရွေးချယ်၍ ရေလွှမ်းမုတ်ပြအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်ခြင်း
 - ဘေးအန္တရာယ်ဒဏ်ခံ အဆောက်အအုံနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံများ
 - ရေထိန်းတံများ၊ ရေကာတာများ၊ ပင်လယ်တံတိုင်းများ၊ ရေလွှဲတူးမြောင်းများ၊ မုန်တိုင်းအကာအကွယ်များ
 - ဘေးအန္တရာယ်များသည့် အဆောက်အအုံများကို အစားထိုးခြင်း
 - ဘေးအန္တရာယ်များပြားသည့် ဧရိယာများကို နယ်မြေပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်း
 - ဘေးအန္တရာယ်ထိန်းချုပ်စီမံရေး ဖွဲ့စည်းပုံများကို ပုံမှန်မွမ်းမံပြင်ဆင်ခြင်း
 - ရပ်ရွာအတွင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးယာဉ်များကို ပြင်ဆင်သည့် စွမ်းဆောင်ရည်များ တည်ဆောက်ခြင်း
 - အရေးပေါ်ကယ်ဆယ်ရေးပစ္စည်းများ၊ ဥပမာ - ဒိုလ်ဇာအကာအကွယ်များ၊ တာရှည်ခံကုန်စည်များ
- ပြည်နယ်နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရေးကို အားပြည့်မြှင့်တင်ခြင်း**
- အဆောက်အအုံဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို မြှင့်တင်ခြင်း
 - မြင့်မားလာနေသည့် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်ကို ရင်ဆိုင်အံ့တုရန် ကမ်းရိုးတန်းနေရပ်ရွာလူထုများမှ ဦးစီးသည့် မဟာဗျူဟာများ

ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုနမူနာများ	လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းနမူနာများ
---	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ဘေးအန္တရာယ်နှင့် အထိခိုက်လွယ်မှု လေ့လာဆန်းစစ်ချက် အခြေခံ အဆောက် အအုံလိုအပ်မှု ▪ ထိရောက်အကျိုးရှိသည့် စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးနှင့် စည်းကြပ်ရေးစနစ်များ ▪ အရေးပေါ် ဆယ်သွယ်ရေး အခြေခံအဆောက်အအုံများနှင့် လမ်းကြောင်းများ ▪ ရေဖူလုံရေးစီမံချက်များ
--	--

- လိုက်လျောညီထွေ တုံ့ပြန်ရေး နည်းလမ်းများနှင့် ရင်ဆိုင်အံ့တုရေး မဟာဗျူဟာနမူနာများ
- အမျိုးသားလိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်ရေး လက်တွေ့စီမံချက် (NAPA) – http://unfccc.int/national_reports/napa/items/2719.php
 - လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ချက် - လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်ရေးနည်းလမ်းများအတွက် ဘယ်ဘက်ဇယားမှ ‘နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ လိုအပ်မှုများ’ ကိုနှိပ်၍ ‘ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်ခြင်း’ကို ဆက်နှိပ်ပါ။ <http://practicalaction.org/>
 - UNFCCC ၏ ဒေသတွင်း အလိုက်သင့်ရင်ဆိုင်ရေး ဗဟိုသတင်းစု <http://maindb.unfccc.int/public/adaptation/>
 - UNFCCC ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု - ထိခိုက်မှုများ၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၌ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်ခြင်းနှင့် အထိခိုက်လွယ်မှု http://unfccc.int/files/essential_background/background_publications_htmlpdf/application/txt/pub_07_impacts.pdf (စာမျက်နှာ ၃၁ ရှိ ဇယား ၉-၅ ကို ကြည့်ရှုပါ)
 - ကမ္ဘာ့အရင်းအမြစ်များအဖွဲ့၊ မိုးလေဝသနှင့် မုန်တိုင်း၊ လေ့လာဆန်းစစ်မှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု ဘောင်အတွက် ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်းများ www.wri.org/publication/weathering-the-storm (စာမျက်နှာ ၄၃ ရှိ နောက်ဆက်တွဲအစကို ကြည့်ရှုပါ)
 - PACE လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု လက်တွေ့လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းများ <http://www.paceproject.net/>
 - Tearfund လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု လေ့လာချက်များ www.tearfund.org/CEDRA/CaseStudies

ပုံစံ ၂။

ပုံစံ (၂) ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် ရပ်ရွာလူထုအတွက် မေးခွန်းများ

ဤစာတမ်းကို နောက်ဖုံးပါ စီဒီခွေအတွင်းမှ သို့မဟုတ် www.tearfund.org/CEDRA/Forms ဝက်ဘ်ဆိုက် မှ ကူးယူရရှိနိုင်ပါသည်။

ဤမေးခွန်းများကို မည်သို့အသုံးပြုမည်နည်း။

ဖော်ပြထားသည့် မေးခွန်းများသည် အလိုက်သင့်ပြုပြင်ယူရန်အတွက်ဖြစ်သည်။ ထိုမေးခွန်းများသည် ဒေသတွင်း/ နိုင်ငံတော်အစိုးရ၊ တက္ကသိုလ်များ၊ သိပ္ပံပညာရှင်များ သို့မဟုတ် အခြား NGOs များကဲ့သို့ သော ရပ်ရွာလူထုများနှင့် ပြင်ပပါဝင်ပတ်သက်သူများအား ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိသည့် ထိခိုက်မှုများနှင့် အနာဂတ်ကြုံတွေ့လာနိုင်ခြေရှိသည့် ထိခိုက်မှုများကို မေးမြန်းရာ၌ အကူအညီရပါလိမ့်မည်။ ထို့ပြင် ဤမေးခွန်းများသည် အဆိုပါထိခိုက်မှုများကို ရပ်ရွာလူထုများမှ မည်သို့မီးစင်ကြည့်ကရ၍ တုန့်ပြန်ဖြေရှင်းလျက်ရှိကြောင်းကို မေးမြန်းရာ၌ သင့်အားအထောက်အပံ့ရစေရန် ရည်ရွယ်သည်။ သို့မဟုတ် လုပ်ဆောင်နိုင်သည့် အရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ရပ်ရွာလူထုအား အခြားပါဝင်ပတ်သက်သူများမှ အကြံပြုထောက်ခံပေးနိုင်စေရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဤမေးခွန်းများကို သင့်အတွက် စတင်မှတ်အဖြစ် ရေးသားဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ မေးခွန်းများသည် နိုင်ငံတိုင်း သို့မဟုတ် အဖွဲ့အစည်းတိုင်းနှင့် လုံးဝဆက်စပ်အောင်နိုင်ရန် ခက်ခဲသည်။ သင့်ကိုယ်ပိုင်မေးခွန်းများ ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်၍ ဆက်စပ်မှုမရှိသည့် မေးခွန်းများကို ဖြုတ်ပစ်နိုင်သည်။ သို့မဟုတ် ပြောင်းလဲပစ်နိုင်ပါသည်။ လမ်းညွှန်ချက်ပိုမိုရရှိလိုပါက အခန်း (၁၊ ၄)ကို ပြန်လည်ကိုးကားကြည့်ရှုပါ။

အချို့သော မေးခွန်းများသည် လူတိုင်းအတွက် ကိုက်ညီသင့်လျော်သော်လည်း မတူညီသည့် သူများကို မေးခွန်းသီးခြားစီ မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။ ထို့ပြင် သင်ပြောဆိုဆက်ဆံသူအပေါ်မူတည်၍ အသုံးပြုသည့် စကားလုံးများနှင့် မေးမြန်းသည့်ပုံစံများကိုလည်း ပြောင်းလဲနိုင်ပါသည်။

သင့်မေးခွန်းများအတွက် အဖြေများကို ရပ်ရွာလူထုများ၊ ပါဝင်ပတ်သက်သူများနှင့် အင်တာနက်အရင်းအမြစ်များအနက် မည်သည့် ရင်းမြစ်မှ ရှာဖွေရယူမည်ကို မှတ်သားရန် အရင်းအမြစ်ဇယားကွက်ကို အသုံးပြုပါ။

မေးခွန်းများ	အဖြေများ	အရင်းအမြစ်များ
--------------	----------	----------------

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို မည်သို့နားလည်သနည်း။		
ကျွန်ုပ်တို့၏ နိုင်ငံ၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်း၊ ဒေသများကို မည်သည့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများ ထိခိုက်လျက်ရှိသနည်း။ • ထိုထိခိုက်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည် သက်သေသာကေများ၊ မှတ်တမ်းများရှိပါသလား။		
သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းပျက်စီးမှုကို မည်သို့နားလည်သနည်း။		
ကျွန်ုပ်တို့၏ နိုင်ငံ၊ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသများကို မည်သည့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများ ထိခိုက်လျက်ရှိသနည်း။ • ထိုထိခိုက်မှုများနှင့် ပတ်သက်သည် သက်သေသာကေများ၊ မှတ်တမ်းများရှိပါသလား။		

အောက်ပါတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် အတိတ်နှင့် လက်ရှိပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ ရှိပါသလား။		
• နှစ်စဉ်နှင့် ရာသီအလိုက်မိုးရေချိန်များ - ပမာနှု၊ ကာလ		

မေးခွန်းများ	အဖြေများ	အရင်းအမြစ်များ
• နှစ်စဉ်နှင့် ရာသီအလိုက် ပျမ်းမျှအပူချိန်များ		
• နှစ်စဉ်နှင့် ရာသီအလိုက် ပျမ်းမျှမုန်တိုင်းများ - အကြိမ်ရေ၊ ဆိုးရွားပြင်းထန်မှု၊ ဥပမာ လေ/သဲမုန်တိုင်းများ		
• နှစ်စဉ်နှင့် ရာသီအလိုက် ရေလွှမ်းမိုးမှု သို့မဟုတ် ပင်လယ်ရေ မျက်နှာပြင်မြင့်တက်မှု - အကြိမ်ရေ၊ ဆိုးရွားပြင်းထန်မှု၊ ထိခိုက်မှုနယ်ပယ်ဧရိယာ		
• ရွှံ့မြေပြိုဆင်းခြင်းနှင့် မြေပြိုခြင်း သို့မဟုတ် တောမီးလောင်ကျွမ်းမှုအဖြစ်အပျက်များ		
• အဖန်တလဲလဲဖြစ်ပေါ်သည့် မိုးခေါင်ရေရှားမှုအကြိမ်ရေ		
• မြေအောက်ရေထုပြောင်းလဲမှုများ (နှစ်စဉ်မှတ်တမ်းများ)		
• မြေဆီလွှာအရည်အသွေး/ ထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်း		
• သဲကန္တာရဖြစ်ထွန်းကျယ်ပြန့်လာမှု		
• သစ်တောပြုန်းတီးမှု		
• သီးထွက်နှုန်း/ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံမှု (ပြတ်လပ်မှု)/ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှု		
• ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းမှု - အပင်များ၊ ငါးနှင့် တိရိစ္ဆာန်များ (ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုသံသရာများ၊ ငါးနှင့် တိရိစ္ဆာန်ပမာန ဆုတ်ယုတ်ကျဆင်းခြင်း)		
• ရေချိုရရှိနိုင်မှုနှင့် အရည်အသွေး (ညစ်ညမ်းမှုအသေးစိတ်ဖော်ပြချက်အပါအဝင်)		
• ဆည်မြောင်းရေရရှိနိုင်မှုနှင့် အရည်အသွေး (ဥပမာ ညစ်ညမ်းမှု)		
• သီးနှံဖျက်ကောင်များနှင့် ရောဂါပိုးများ		
• ဓာတုဓာတ်မြေဩဇာများကြောင့် မြေဆီလွှာယိုယွင်းပျက်စီးမှု		
• လေထုညစ်ညမ်းမှုအဆင့်/အက်ဆစ်မိုး/မီးခိုးမြူ		
• ကမ်းရိုးတန်းအကာအကွယ်များ ပျက်စီးခြင်း		
• ဥတုရာသီများ၊ ဥပမာ မိုးရာသီ သို့မဟုတ် စိုက်ပျိုးရာသီ စတင်သည့်ကာလနှင့် ပြီးဆုံးသည့်ကာလ		
• လူဦးရေရွှေ့ပြောင်းခြင်း		
• ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးမှုကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအရဲစွန့်ရမှုဘေးအန္တရာယ်များ၏ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်မှု		
သင့်ကိုယ်ပိုင်မေးခွန်းများကို ဖြည့်စွက်ပါ။		

အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ဆက်စပ်သည့် အစွန်းရောက်အဖြစ်အပျက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ရှိပါသလား။		
---	--	--

နောက်ပိုင်းအတွက် အထက်ပါအကြောင်းအရာများ၏ အနာဂတ်အပြောင်းအလဲ ခန့်မှန်းချက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ ရှိပါသလား။		
---	--	--

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ယိုယွင်းပျက်စီးမှုဆိုင်ရာ အရဲစွန့်ရမှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြုလုပ်မှု အကဲဖြတ်ချက်များ

• ငါးနှစ်		
• ဆယ်နှစ်		
• နှစ် နှစ်ဆယ်		
• နှစ် ငါးဆယ်		

ပြောင်းလဲမှုတစ်ခုစီတိုင်း၌ မည်ကဲ့သို့သောသူများက ပိုမိုထိခိုက်ခံစားရလျက်ရှိကြောင်းနှင့် ပတ်သက်သည့် မှတ်တမ်းများရှိပါသလား။ ဥပမာ - ကျန်းမာရေးအရ၊ သေဆုံးနှုန်းအရ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအရ၊ ဘဝသာယာမှုအရ		
• အခြေအနေအသေးစိတ်		
• အမျိုးသမီးများ		
• ကလေးသူငယ်များ		
• HIV နှင့် AIDS ဝေဒနာသည်များ		

ပုံစံ ၃။

CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်မှုနှင့် လက်တွေ့စီမံချက်နမူနာများ

CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်ချက်

ဤစာတမ်းကို နောက်ဖုံးပါ စီဒီခွေအတွင်းမှ သို့မဟုတ် www.tearfund.org/CEDRA/Forms ဝက်ဘ်ဆိုဒ် မှ ကူးယူရရှိနိုင်ပါသည်။

CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်ချက်ကို မည်သို့ဖြည့်စွက်ရမည်နည်း။

သင်အသုံးပြုနိုင်စေရန်အတွက် နောက်ပိုင်း၌ လေ့လာဆန်းစစ်မှုပုံစံအလွတ်တစ်ခုကို ဖော်ပြထားပါသည်။ မိမိတို့အတွက် လိုက်ဖက်ကိုင်ညီမှုရှိစေရန် ဇယားကွက်များကို ထည့်သွင်းခြင်းနှင့် ဖြုတ်ပစ်ခြင်း သို့မဟုတ် ခေါင်းစီးများကို လိုအပ်သလို ပြောင်းလဲခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် မှတ်စုများသည် ဇယားကွက်အတွင်းမှ မတူညီသည့်အပိုင်းများ၏ ဖြည့်စွက်ပုံဖြည့်စွက်နည်းများကို လမ်းညွှန်ပြသနိုင်ရန် ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဇယားကွက်ကို ဖြည့်စွက်ရာ၌ အထောက်အပံ့ရစေရန် CEDRA အဆင့် (၁)မှ (၅)အတွင်းပါရှိသည့် လေ့ကျင့်ခန်းများကို ကိုးကား ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။ ဖြည့်စွက်ထားသည့် လေ့လာဆန်းစစ်ချက်အစိတ်အပိုင်း နမူနာများကို စာမျက်နှာ ----- တို့တွင် လေ့လာကြည့်ရှုနိုင်ပြီး နောက်ထပ်နမူနာများကို ဤဝက်ဘ်ဆိုဒ် www.tearfund.org/CEDRA/Examples Assessments တွင် ဝင်ရောက်လေ့လာနိုင်ပါသည်။

အပိုင်း (၁-က) နောက်ခံသတင်းအချက်အလက်များ - သိပ္ပံ

သိပ္ပံဆိုင်ရာနှင့် အခြားပါဝင်ပတ်သက်သူများအား သုတေသနပြုထားသည့် ခြံငုံသုံးသပ်ချက်အကျဉ်းကို ဤနေရာတွင် ရေးသားပါ။ သတင်းအချက်အလက်ရယူခဲ့သည့် ရည်ညွှန်းချက်များကို ထည့်သွင်းပါဝင်စေခြင်းအားဖြင့် ပုံမှန် အချိန်ကာလနှင့် ကိုက်ညီအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

အပိုင်း (၁-ခ) နောက်ခံသတင်းအချက်အလက် - ရပ်ရွာအတွေ့အကြုံများ

သင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့သည့် ရပ်ရွာကိုယ်စားလှယ်များပြောသည့် ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများ၊ ရင်ဆိုင်အံ့တူမှုများ၊ အလိုက်သင့်လုပ်ဆောင်မှုများ သို့မဟုတ် အံ့တူရင်ဆိုင်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့သည့် ထိခိုက်မှုများကို အကျဉ်းချုပ် ကောက်နုတ်ရေးသားဖော်ပြပါ။
ရပ်ရွာလူထု၏ အတွေ့အကြုံများ၊ တုန့်ပြန်မှုနည်းလမ်းများနှင့် သိပ္ပံပညာရှင်များနှင့် ဒေသတွင်း/နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ မှတ်တမ်းများနှင့် အကြံပေးချက်များ ကိုက်ညီမှုရှိမရှိ မှတ်တမ်းတင်ပါ။
မည်သည့် ရပ်ရွာလူထုမှ မည်သည့်သတင်းအချက်အလက်များကို ပြောဆိုကြောင်း၊ မည်သည့်နေရာ၌ ရပ်ရွာလူထုနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု မှတ်တမ်းများကို ထိန်းသိမ်းထားကြောင်းနှင့် မြေပုံများ၊ အချိန်ဇယားများနှင့် ရာသီပြ ပြက္ခဒိန်များကဲ့သို့သော ပူးပေါင်းပါဝင်မှု လေ့လာဆန်းစစ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်သည့် ရည်ညွှန်းချက်များကို ထည့်သွင်းဖော်ပြပါ။

အပိုင်း (၂) စီမံကိန်း အရဲစွန့်ရမှု လေ့လာဆန်းစစ်ချက်

ကော်လံ (က) တည်နေရာ သို့မဟုတ် ကဏ္ဍ - သင်လက်ရှိ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် နေရာဒေသ အသီးသီး၏ တည်နေရာများကို သီးခြားဇယားကွက်အတွင်း ထည့်သွင်းရေးသားပါ။ သို့မဟုတ် ဆန္ဒရှိလျှင် တည်နေရာများအစား လုပ်ငန်းကဏ္ဍများကိုလည်း ထည့်သွင်းရေးသားနိုင်ပါသည်။

ကော်လံ (ခ) စီမံကိန်းများ - သင်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် နယ်မြေဒေသအသီးသီးရှိ စီမံကိန်းအမျိုးအစား အသီးသီး၏ အမျိုးအမည်များကို ထည့်သွင်းရေးသားပါ။ စီမံကိန်းတိုင်းကို ဇယားကွက်အသစ်တွင် အသီးသီးထည့် သွင်းရေးသားပါ။ ကော်လံ (က) တွင်လုပ်ငန်းကဏ္ဍအလိုက် မှတ်သားထားပါက ကဏ္ဍအသီးသီးရှိ စီမံကိန်းများကို ကော်လံ (ခ) တွင် စာရင်းပြုစုနိုင်ပါသည်။

ကော်လံ (ဂ) ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ

ဤကော်လံအတွင်း၌ စဉ်းစားဖော်ထုတ်နိုင်သမျှ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု သို့မဟုတ် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုအားလုံးကို နယ်မြေဒေသနှင့် စီမံကိန်းအလိုက်ရေးမှတ်ပါ။ ထိခိုက်မှုများကို ထပ်မံဖြည့်သွင်းလိုပါက ဇယားကွက်များကို တိုးချဲ့ဖြည့်သွင်းနိုင်သည်။ ရပ်ရွာလူထုများနှင့် ပြင်ပပါဝင်ပတ်သက်သူများပြောပြသည့် အကြောင်းအရာများကိုလည်း ရေးမှတ်နိုင်သည်။ CEDRA စာအုပ် နောက်ကျောဖုံးတွင်းမှ ထိခိုက်မှုများနှင့် ရွေးချယ်စရာနည်းလမ်း များစာရင်းဖြင့်လည်း တိုက်ဆိုင်စစ်ဆေးကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

နယ်မြေဒေသနှင့် စီမံကိန်းအမြောက်အများအပေါ် သက်ရောက်သည့် ထိခိုက်မှုများ အတော်များများတူညီလျက်ရှိကြောင်းကို တွေ့ရှိလာပါလိမ့်မည်။

ကော်လံ (ဃ) အရေးပါမှု (စီမံကိန်းအပေါ် သက်ရောက်သည့် ထိခိုက်မှုမည်မျှကြီးမားသနည်း) - ကော်လံ (ဂ)ရှိ ထိခိုက်မှုအသီးသီး၏ အရေးပါမှုများကို တိုင်းတာရန် ဂဏာန်းစဉ် ၁ (နိမ့်)မှ ၄ (မြင့်)အတွင်း အမှတ်ပေးပါ။

ကော်လံ (င) ဖြစ်နိုင်ခြေ (ထိခိုက်မှုများ၏ သက်ရောက်လာနိုင်ခြေ) - ကော်လံ (ဂ)ရှိ ထိခိုက်မှုအသီးသီး၏ ဖြစ်နိုင်ခြေများကို တိုင်းတာရန် ဂဏာန်းစဉ် ၁ (နိမ့်)မှ ၄ (မြင့်)အတွင်း အမှတ်ပေးပါ။

ကော်လံ (စ) အရဲစွန့်ရမှု - ကော်လံ (ဂ)ရှိ ထိခိုက်မှုအသီးသီး၏ အရဲစွန့်ရမှုများကို တိုင်းတာရန် ကော်လံ (ဃ)နှင့် ကော်လံ (င)အတွင်းရှိ ဂဏာန်းနှစ်ခုကို မြှောက်၍ ထွက်ပေါ်လာသည့် ရလဒ်ကို ကော်လံ (စ) တွင် ထည့်သွင်းရေးမှတ်ပါ။

ကော်လံ (ဆ) လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းများ - ဤအဆင့်တွင် စီမံကိန်းများနှင့် ရပ်ရွာလူထုများအား ကူညီအားဖြည့်ပေးနိုင်ရန် စဉ်းစားနိုင်သမျှ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် မည်သည့်လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းကိုမဆို ထည့်သွင်းရေးသားပါ။ မှန်ကန်သည် မှားယွင်းသည်ဟုမရှိပါ။ ယင်းတို့ကို နောက်ပိုင်းတွင် ဦးစားပေးအလိုက် သတ်မှတ်၍ ပြန်လည်လျော့ချနိုင်ပါသည်။

အမှန်တကယ် ကောင်းမွန်သည့် လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှုနည်းလမ်းများသည် ထိခိုက်မှုအမျိုးမျိုးကို ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်လာနိုင်စေရန် အထောက်အကူပြုပါသည်။ သို့မဟုတ်ပါကလည်း ငွေကုန်ကြေးကျသက်သာ၍ ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ပြီးသားဖြစ်ပြီး ရပ်ရွာလူထုမှ အချိန်မရွေးအလွယ်တကူ ဖော်ဆောင်နိုင်စေရန် အထောက်အကူပြုပါသည်။ သို့သော် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခြင်းမရှိသည့် ဖြေရှင်းနည်းအသစ်များကိုလည်း ရှာဖွေရန်လိုအပ်ပါသည်။

အပိုင်း (၂) စီမံကိန်းအသစ်များ

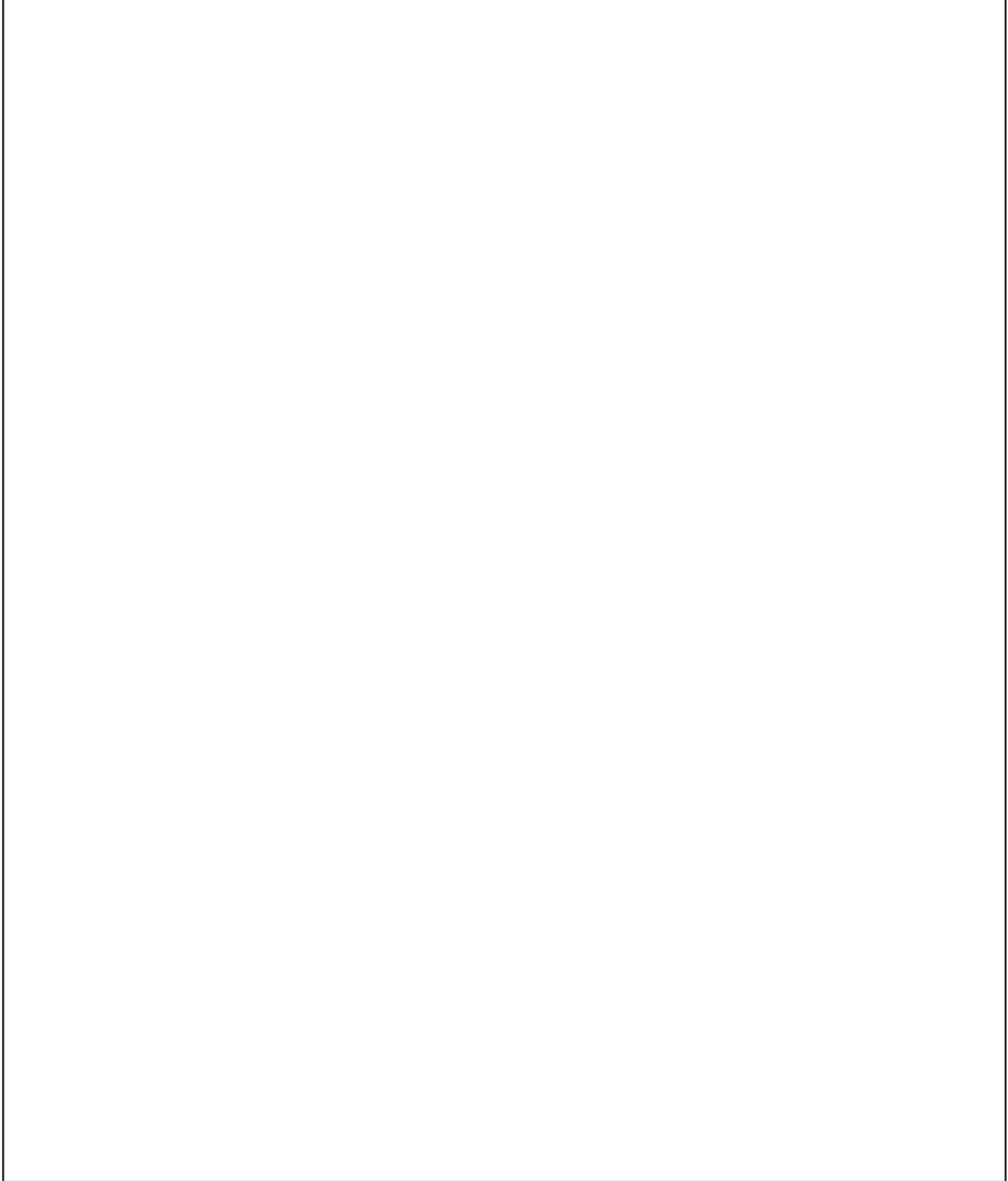
CEDRA သည် အခြေခံအားဖြင့် ဒေသတွင်း ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့အစည်းများအား မိမိတို့၏ စီမံကိန်းများကို အနာဂတ် ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပြောင်းလဲမှုများအား ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းနိုင်စွမ်း အလုံ အလောက်ရှိစေရန်အတွက် ပြန်လှန်သုံးသပ်မှုပြုရာတွင် အထောက်အကူပြုရန် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်သည်။ မည် သို့ပင်ဖြစ်စေ CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်ချက်ဖော်ဆောင်စဉ်အတွင်း အခြားထိခိုက်မှုအသစ်များနှင့် လိုက် လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှုနည်းလမ်းအသစ် များကိုလည်း ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိပါလိမ့်မည်။ သို့ဖြစ်၍ အနာဂတ် ၌ ဖော်ဆောင်ရန် မိမိ၏အဖွဲ့အစည်း သို့မဟုတ် ကွန်ယက်များအား သင်အကြံပြုတိုက်တွန်းလိုသည့် စီမံ ကိန်းအသစ်များကို ဤနေရာတွင် ရေးမှတ်ထားသင့်သည်။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များကို အကောင်အထည် ဖော်နိုင်ရန်အတွက် ရန်ပုံငွေရှာဖွေရန် လိုအပ်ကြောင်း ဂရုပြုပါ။

ထို့ပြင် သင့်အဖွဲ့အစည်း၏ လက်ရှိစီမံကိန်းတစ်ခုခုကို နယ်မြေဒေသအသစ်၌ ပြောင်းလဲဖော်ဆောင်ရန် ဆုံး ဖြတ်ထားပါက ဤနေရာတွင် ရေးမှတ်ထားနိုင်ပါသည်။ ဥပမာ CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်ချက်နှင့် သုတေသနကို ဖော်ဆောင်စဉ်၌ ပိုမိုထိခိုက်ရန် လွယ်ကူသည့် ရပ်ရွာလူထုအား ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိရသဖြင့် ပြောင်းရွှေ့ရန် လိုအပ်လာခြင်းမျိုးကို ဆိုလိုပါသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ယိုယွင်းပျက်စီးမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများကို တုံ့ပြန်ရန် စီမံ ကိန်းအသစ်များ ဖော်ဆောင်ရန် ဆုံးဖြတ်ထားသော်လည်း ယင်းစီမံကိန်းအသစ်များသည် အခြားထိခိုက် မှုများ သို့မဟုတ် အားဖြည့်ရန်လိုအပ်မှုများကြောင့် ထိခိုက်လာနိုင်မှုရှိမရှိ ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် လိုအပ်သည်။

CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်ချက် အပိုင်း (၁-က) နောက်ခံသတင်းအချက်အလက်များ - သိပ္ပံ

တွေ့ရှိချက်များ

CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်ချက် အပိုင်း (၁-ခ) နောက်ခံသတင်းအချက်အလက်များ - ရပ်ရွာအတွေ့အကြုံများ

တည်နေရာများ	တွေ့ရှိချက်များ

CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်ချက် အပိုင်း (၂) စီမံကိန်းအရဲစွန့်ရမှု လေ့လာဆန်းစစ်ချက်

အ = ထိခိုက်မှုများ၏ အရေးပါမှု (၄ မြင့် ၁ နည်း) ခြေ = ထိခိုက်မှုများ၏ ဖြစ်နိုင်ခြေ (၄ မြင့် ၁ နည်း) ရဲ = အရဲစွန့်ရမှု = အရေးပါမှု x ဖြစ်နိုင်ခြေ (ကော်လံ (ဃ)နှင့် (င)ကို မြှောက်ပါ)

က	ခ	ဂ	ဃ	င	စ	ဆ
တည်နေရာများ (သို့) ကဏ္ဍများ	စီမံကိန်းများ (ကဏ္ဍများ)	ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ	အ	ခြေ	ရဲ	စီမံကိန်းနှင့် ရပ်ရွာလူထုကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ

CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်ချက် အပိုင်း (၃) စီမံကိန်းအသစ်များ

အ = ထိခိုက်မှုများ၏ အရေးပါမှု (၄ မြင့် ၁ နည်း) ခြေ = ထိခိုက်မှုများ၏ ဖြစ်နိုင်ခြေ (၄ မြင့် ၁ နည်း) ရဲ = အရေစွန့်ရမှု = အရေးပါမှု x ဖြစ်နိုင်ခြေ (ကော်လံ (ဃ)နှင့် (င)ကို မြှောက်ပါ)

က	ခ	ဂ	ဃ	င	စ	ဆ
တည်နေရာများ (သို့) ကဏ္ဍများ	စီမံကိန်းများ (ကဏ္ဍများ)	ရာသီဥတုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထိခိုက်မှုများ	အ	ခြေ	ရဲ	စီမံကိန်းနှင့် ရပ်ရွာလူထုကို အားဖြည့်မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ

လက်တွေ့စီမံချက်

ဤစာတမ်းကို နောက်ဖုံးပါ စီဒီခွေအတွင်းမှ သို့မဟုတ် www.tearfund.org/CEDRA/Forms ဝက်ဘ်ဆိုက်မှ ကူးယူရရှိနိုင်ပါသည်။

CEDRA လက်တွေ့စီမံချက်ကို မည်သို့ဖြည့်စွက်ရမည်နည်း။

လက်တွေ့စီမံချက်ဖြည့်စွက်မှု လမ်းညွှန်ချက်အပြည့်အစုံကို အဆင့် (၆) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

သင်လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် စီမံကိန်းများနှင့် ရပ်ရွာလူထုများအပေါ် သက်ရောက်သည့် ထိခိုက်မှုနှင့် အရဲ စွန့်ရမှုဆိုင်ရာ CEDRA လေ့လာဆန်းစစ်ချက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသည့် လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှု နည်းလမ်းများနှင့် အဆိုပြုထားသည့် စီမံကိန်းအသစ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။ လိုက်လျောညီထွေတုံ့ပြန်မှုနည်းလမ်း များနှင့် စီမံကိန်းအသစ်များကို လက်တွေ့စီမံချက်အတွင်း ထည့်သွင်းရေးဆွဲပါ။ မိမိ သို့မဟုတ် ရုံးအတွက် သင်အဆိုပြုထားသည့် လုပ်ဆောင်ချက်အသစ်များသာမက ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသအဆင့် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်အဆင့် လုပ်ဆောင်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းရေးမှတ်နိုင်ပါသည်။ အဆုံး၌ အခြားသူများအား ပါဝင်ဆောင်ရွက်လာအောင် အားပေး တိုက်တွန်းလိုသည့် လုပ်ဆောင်ချက်အားလုံးကို ထည့်သွင်းပေါင်းစပ်ပါ။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များကို ဖော်ဆောင်ရန် မျှော်လင့်ထားသူများကို ရေးမှတ်ပါ။ ယင်းပါဝင်ပတ်သက်သူများကို တွေ့ဆုံ၍ သင်၏တွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြံပြုတင်ပြချက်များကို ရှင်းလင်းတင်ပြရန် အစီအစဉ်ရေးဆွဲပါ။ အခန်း (၆-၂) ရှိ နမူနာကို ကိုးကားကြည့်ရှုပါ။

နမူနာ လက်တွေ့စီမံချက် - အဆင့်လိုက် လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် ခေါင်းစီးများသတ်မှတ်ခြင်း

CEDRA လက်တွေ့စီမံချက်				
ရည်ရွယ်ထားသည့် လုပ်ဆောင်ချက်	ဖော်ဆောင်မည့်သူ	ဖော်ဆောင်မည့်အရပ်	ဖော်ဆောင်မည့်အချိန်	ဖော်ဆောင်မည့်ပုံစံ
ရည်ရွယ်ထားသည့် မဟာဗျူဟာ/ အဖွဲ့အစည်းလုပ်ငန်းစဉ်				
ရည်ရွယ်ထားသည့် စီမံကိန်းလုပ်ဆောင်ချက်များ				
ရည်ရွယ်ထားသည့် ရုံးတွင်းလုပ်ဆောင်ချက်များ				
ရည်ရွယ်ထားသည့် ရပ်ရွာတွင်းလုပ်ဆောင်ချက်များ				
ရည်ရွယ်ထားသည့် တစ်သီးပုဂ္ဂလ လုပ်ဆောင်ချက်များ				
ရည်ရွယ်ထားသည့် ပြည်နယ်လိုက် လုပ်ဆောင်ချက်များ				
အဆိုပြုထားသည့် နိုင်ငံ (သို့) ဒေသတွင်း လုပ်ဆောင်ချက်များ				

မှတ်ချက်
 နောက်စာမျက်နှာတွင် မိတ္တူကူးယူနိုင်သည့်လက်တွေ့စီမံချက် ပုံစံအလွတ်တစ်ခုပါရှိသည်။

CEDRA လက်တွေ့စီမံချက်

ရည်ရွယ်ထားသည့် လုပ်ဆောင်ချက်	ဖော်ဆောင်မည့်သူ	ဖော်ဆောင်မည့်အရပ်	ဖော်ဆောင်မည့်အချိန်	ဖော်ဆောင်မည့်ပုံစံ

tearfund

www.tearfund.org

100 Church Road, Teddington, TW11 8QE, United Kingdom

Tel: +44 (0)20 8977 9144

Registered Charity No. 265464 (England and Wales)

Registered Charity No. SC037624 (Scotland)

20495-(0312)